20. VIII. 1944

Poštarina plaćena u gotovu

CIENA 10 KUNA BROJ 34

USTAŠA

VJESTNIK HRVATSKOG USTAŠKOG OSLOBODILAČKOG POKRETA

Za svoj narod borit ću se vjekom,
gdjegod samo dušman nam zaprieti,
Makar ranjen tisuć puta moro
putem stati, pasti i umrieti.
Jer da može tisuću života
izteći mi iz milijun žila
to bi možda tisuću žrtava,
ali samo jedna dužnost bila!

VIESTNIK HRV. UST. OSLOBOD. POKRETA

USTAŠA

GOD. XIV. — BROJ 34.
ZAGREB, 20. VIII. 1944.

JOŠ ŽIVI STARI BOG!

Oni, koji su u ovom ratu vezali svoju lađu uz Pobjednika — oni će svoj narod dovesti u luku spasa. A tko je pobjednik, ili tko će biti? I treba li proročkog dara, da se to utvrdi?

Ako je netko mislio, da bismo mi, ustaše, bez nadnaravne moći i pomoći mogli svladati sve židove, četnike, masone, slavosrbe i velikosrbe, različite smutljivce, sve slavene i još mnoge druge vanjske i unutarnje protivnike, koji su od četrdesetprve do danas svim silama jašili, kako, kako bi nas prestigli i srušili u prah ono za čim idemo — tada bi taj već davno zaklopio računicu i podigao ruke na predaju. Ali mi smo sve pretežke časove ove mlade države ipak prebrodili, iako smo uza sav križni put oko sebe nalazili još i zaslieplјenu braću ili pokvarene odrode, ili pak mlitavce, koji u svemu traže varavu »zlatnu sredinu.«

POGLAVNIK — VRHOVNI ZAPOVJEDNIK HRVATSKIH ORUŽANIH SNAGA
okružen svojim vojničkim prvoborcima za vrieme priprema 1932. godine, nešto prije osloboditeljske djelatnosti na Velebitu. Broj boraca od onda obuhvatao je do danas čitavi hrvatski narod, a tisuće hrvatskih vojnika, podpomognutih radničtvom i seljačtvom predstavlja danas na ovom dielu Europe najjači i najsigurniji oslonac novog poslieratnog blagostanja i pravice. (Snimak iz Pismohrane U. P.)

Na svim raskršćima su uznemirene služinske duše i prodane naravi u moru bezglavih mališana tražile izlaz pod svaku cienu, mi smo stajali nepomično u bujici stišćući jače svoju pušku ne pitajući — što sad? što tad? Pred vratima trojanskih pogibelji na pravo smo vrieme upozoravali svoj narod, gdje mu je budućnost, a gdje opasnost sloma.

U ovom vremenu treba potražiti uzroke naše izpravnosti. Oni su dublji i jače, nego ih može procieniti glupa kukavica ili crni spletkar. Oni su temelj našeg vjerovanja i jamstvo narodnog uspjeha. Oni su razlog, zbog kojega je naša zemlja i država poslije tolikih paljevina i krvavih potoka u četvrtoj godini svoga obstanka izronila pred oči cieloga svieta jača, odpornija i složnija, nego ikada prije.

Možda su novovjeka glazbala ili zveket trgovačkih cekina oglušili stari truli Sviet, te je čovječanstvo zabacilo vječnoga gospodara ljudskih sudbina, ili je razlog ovoj zaboravi usliedio u ona dobra vremena, u koja po velikim ratištima nije smrt kosila hametice ljudske živote. Zla su vremena opet potražila staroga Boga, koji je uviek strpljivo čekao, dok se čovječanstvo međusobno ne izkrvari zbog lažnih kumira i dok ne poruši vlastiti Babilon. U smjeranju novih ideja i u truleži staroga svieta Hrvatski je narod, srećom prolazio takovu Golgotu, da je htio ne htio, vezao svoju sudbinu i nadu istinom i pravicom uz Svemogućega. I sam Vođa, koji je predvodio podjarmljeni narod, nije se podao triumfu demagoga, nego je pitao volju Božju i u toj vječnoj mudrosti tražio put svoga naroda.

Samo zato je naša borba imala uspjeha, zato smo izdržali do danas. Postoji veliki Stvoritelj, kojemu se ljudi zaboravljaju, uteći. A oni koji u Njega polažu svoju sudbinu, — ne mogu propasti. I zbog ovog našeg opredjeljenja preostaje nam još samo ići za Poglavnikom, želimo li ostati dobrim prorocima Hrvatske.

A. Žibrat

Po kućama su preko noći bili liepljeni različiti nadpisi. Trobojke, i druge stvari — žandari i oni iz obćine kupili su svaki papirić i tvrdili da su to protudržavne stvari, separatizam. Ja sam svršavao tada pučku školu.

Za nadpise i ostalo sam znao vrlo dobro, jer — ja sam ih pravio s još jednim prijateljem iz susjedstva.

Potrajalo je to prilično dugo, žandari su se strašno ljutili. Pazili su na sve sumnjive, ali bez uspjeha.

Jednom, kad je u mjestu bio tržni dan i mjesto puno stranih ljudi uvukli smo se u gužvi u trgovinu najvećeg »jugoslavena« te mu stavili u izlog liepu limenu tablu s riečima »živila Hrvatska!«

To je već bilo previše. Trgovac je bjesnio — po što, po to mora se pronaći krivce. Stadoše tući neke stare i odrasle, a netko nas je morao i vidjeti, jer sliedećih dana već smo i mi bili kod oružnika. Ja sam im izpripoviedio dječjom naivnošću cielu stvar.

Za kratko vrieme dobio je otac poziv na »preslušavanje« u kotar. Navečer sam ga čekao nestrpljiv, i — nije se vratio. Dugo poslije toga nije ga još bilo kući — cieli tjedan i još iza toga mjesec...

Želio sam, kad se povrati, i čekao da ću dobiti batine, ali — kad se napokon otac povratio mršav i žut — nije mi rekao ni rieči. Podigao me i poljubio. Od svih nježnosti u roditeljskoj kući, ova mi se najbolje usjekla u sjećanje.

POKRET, NAROD, DRŽAVA

Još uviek imade ljudi kojima najosnovniji pojmovi o ustaštvu nisu jasni. Znamo da je za vrieme jugovine »ustaštvo« iz posve razumljivih razloga bilo protudržavno i bit će doklegod se radi o bilo kojoj i bilo kakovoj državi (Srbiji), koja je tamnica za Hrvate. I — sve izgleda da su ti ljudi koji se ni danas ne mogu snaći bili nekako prilično blizu te jadne «vlasti» i upili to službeno mišljenje o ustašama.

Odkuda i kako se drugačije može tumačiti, da ono što cieli hrvatski narod smatra ne bielim nego sjajnim kao sunce — ustaški pokret — ti isti ljudi smatraju — crnim. Radi se najtočnije rečeno o starim uspomenama. Samo je nama bar nerazumljivo, da ti i takovi ljudi imaju kuraže još danas oglasiti se, da su ovdje. Ljudi koji su dvadeset godina svojevoljno služili tudjinu i narodnom krvniku, danas plaču za onim vremenima, a sve to mažu i premazuju bojama hrvatstva.

Onda je bilo dobro — kažu. Da jer za svoje prljavštine nisu trebali nikome odgovarati, danas pak strepe, jer im je i suviše toga na glavi.

Bez obzira na njih ponavljamo: Ustaštvo nije nikakova novotarija. To je baština naše poviesti. Nije se uviek zvalo ovim imenom. Ustaštvo jest oružani odpor zdravih svih cjelokupnih narodnih snaga protiv svakog neprijatelja, koji gazi najosnovnija prava čovjeka, koji uzkraćuje i pljuje na najtemeljnija prava naroda, slobode.

Hrvatska poviest ne pozna samo jedan ustanak — bilo ih je. I svi su bili povezani jednom zajedničkom mišlju, koju su jedni izrazili riečima »za stare pravice«, drugi riečima »za krst častni i slobodu zlatnu« — mi u naše vrieme hoćemo i tražimo samostalnu, nezavisnu cjelovitu državu Hrvatsku.

I tim što smo to rekli nije ubačeno ili rečeno nešto novo — već je to samo pravilno izražena volja cielog naroda. Velikim ljudima je dano, da mogu uviek razumjeti i shvatiti volju svog naroda i tada ga vode prema njegovim željama. Zar je ikada ikoji Hrvat pročitavši ustaška načela mogao reći da ima išta protiv njih? Ustaška načela nisu ništa drugo, nego tisućgodišnje nastojanje i želje hrvatskih pokoljenja izražene u sažetom i vezanom obliku. A ustaška država je izpunjenje svih tih želja, ostvarenje svih nada i čekanja, nagrada za sve žrtve.

Tu je ključ zagonetke zašto su već odmah prvih dana 1941. godine svi Hrvati, koji prije možda i nisu imali prilike temeljitije proučiti ustaški pokret i više za njega znati — ipak su bili najoduševljeniji pristaše ustaškog pokreta. U tom je rješenje i nove zagonetke, da nakon trogodišnje kušnje i krivudanja pojedinaca šumskim stazama — danas ponovno i opet još snažnije i odlučnije, s mnogo više izkustva cieli hrvatski narod ponovno traži i priznaje kao jedino riešenje svih svojih težnja — samo ustaški pokret i ustašku državu.

I zato se gospoda ljudi »od stranke ili stranaka« moraju priviknuti, da se kod nas radi o drugim pojmovima nego li kod njih. Bilo je stranaka u kojima je bio cieli narod, a danas stranaka i nema, ali postoji pokret s kojim jednako osjeća cieli hrvatski narod.

Ustaštvo je nastavak tisućgodišnjeg puta hrvatskog naroda — tek u novom pobjedničkom obliku.

PRIZNANJE ŽRTVAMA

ODLUKE MINISTRA POSTROJNIKA O PRIZNANJU PRAVA NA DRŽAVNU POMOĆ

«Odlukom ministra postrojnika od 1. lipnja 1944. broj D. p. 174-1944. priznato je Katici F e n d t iz Osieka občina Osiek kotar Osiek udovi iza pokojnog Florijana Fendt-a životom postradalog ustaškog stožernog pobočnika temeljem §§ 4. i 8. zakonske odredbe od 6. kolovoza 1943. broj CLVII 1915. D. V. 1943. o državnoj pomoći postradalim dužnostnicima «Ustaše» Hrvatskog oslobodilačkog pokreta i njihovim obiteljima, pravo na državnu pomoć u visini obiteljske mirovine državnog službenika VIII. činovnog razreda s 35 godina navršene državne službe.»

«Odlukom ministra postrojnika od 3. lipnja 1944. broj D. p. 109-1944. priznato je Biseri Z e l i ć iz Bugojna občina Bugojna, kotar Bugojno, udovi iza pokojnog Stipe Zelića životom postradalog ustaškog zbirnika temeljem §§ 4. i 8. zakonske odredbe od 6. kolovoza 1943. broj CLVII 1915. D. V. 1943. o državnoj pomoći postradalim dužnostnicima «Ustaše» Hrvatskog oslobodilačkog pokreta i njihovim obiteljima, pravo na državnu pomoć u visini obiteljske mirovine drž. službenika I. dočinovničkog razreda 1. plaćevnog stupnja s 35 godina navršene državne službe.»

Odlukom ministra postrojnika od 26. lipnja 1944. broj D. p. 177-1944. priznato je Ankici L a n o v i ć iz Vareš majdana obć. Vareš kot. Vareš udovi iza pok. Ante Lanovića životom postradalog ustaškog zbir. pobočnika temeljem §§ 4. i 8. zakonske odredbe od 6. kolovoza 1943. broj CLVII 1915. D. V. 1943. o državnoj pomoći postradalim dužnostnicima «Ustaše» Hrvatskog oslobodilačkog pokreta i njihovim obiteljima, pravo na državnu pomoć u visini obiteljske mirovine drž. službenika III. dočinovničkog razreda 3. plaćevnog stupnja s 35 godina navršene državne službe.»

»Odlukom ministra postrojnika od 13. srpnja 1944. broj D. p. 207/1944. priznato je Jeleni udovi P i p a l iz Tuzle, občina Tuzla, kotar Tuzla udovi iza pokojnog Vene Pipal, životom postradalog ustaškog logornog pobočnika temeljem §§ 4 i 8 zakonske odredbe od 6. kolovoza 1943. broj CLVII. 1915. D. V. 1943. o državnoj pomoći postradalim dužnostnicima »Ustaše« Hrvatskog oslobodilačkog pokreta i njihovim obiteljima pravo na državnu pomoć u visini obiteljske mirovine državnog službenika X. činovnog razreda s 35. godina navršene državne

«Odlukom ministra postrojnika od 5. srpnja 1944. D. p. 190-1944. priznato je Kati H a j d i n j a k iz Sv. Đurđa občina Ludbreg kotar Ludbreg udovi iza pokojnog Stjepana Hajdinjak ustaškog tabornog pobočnika temeljem §§ 4. i 8. zakonske odredbe od 6. kolovoza 1943. broj CLVII 1915. D. V. 1943. o državnoj pomoći postradalim dužnostnicima «Ustaše» Hrvatskog oslobodilačkog pokreta i njihovim obiteljima, pravo na državnu pomoć u visini obiteljske mirovine drž. službenika I. dočinovničkog arzreda 1. plaćevnog stupnja s 35 godina navršene državne službe.«

«Odlukom ministra postrojnika od 5. srpnja 1944. broj D. p. 191-1944. priznato je Bari C r n č i ć-K u r t a n j e k iz Opasanjka občina Zlatar kotar Zlatar udovi iza pok. Alojza Kurtanjek životom postradalog ustaškog zbirnika temeljem §§ 4. i 8. zakonske odredbe od 6. kolovoza 1943. broj 1915. D. V. 1943. o državnoj pomoći postradalim dužnostnicima «Ustaše» Hrvatskog oslobodilačkog pokreta i njihovim obiteljima, pravo na državnu pomoć u visini obiteljske mirovine državnog službenika I. dočinovničkog razreda 1. plaćevnog stupnja s 35 godina navršene državne službe.«

«Odlukom ministra postrojnika od 6. srpnja 1944. broj D. p. 206-1944. priznato je Dragici L e š k o iz Vezišća občina Vonji Križ kotar Čazma, udovi iza pok. Josipa Leško životom postradalog zbirnog pobočnika temeljem §§ 4. i 8. zakonske odredbe od 6. kolovoza 1943. broj CLVII 1915. D. V. 1943. o državnoj pomoći postradalim dužnostnicima «Ustaše» Hrvatskog oslobodilačkog pokreta i njihovim obiteljima, pravo na državnu pomoć u visini obiteljske mirovine drž. službenika III. dočinovničkog razreda 3. plaćevnog stupnja s 35 godina navršene državne službe.«

»Odlukom ministra postrojnika od 14. lipnja 1944 broj D. p. 144/1944. priznato je Mariji P a v e l i ć iz Glavaca kbroj 87 občina Škara kotar Otočac udovi iza pokojnog Nikole Pavelića životom postradalog ustaškog tabornika temeljem §§-a 4 i 8 zakonske odredbe od 6. kolovoza 1943. broj CLVII 1915 D. V. 1943. o državnoj pomoći postradalim dužnostnicima »Ustaše« Hrvatskog oslobodilačkog pokreta i njihovim obiteljima, pravo na državnu pomoć u visini obiteljske mirovine državnog službenika X. činovnog razreda s 35 godina navršene državne službe.«

Poglavnik okružen čuvenom ustaškom trojkom (Slika iz god. 1932.)

IZ POVIESTI USTAŠKE BORBE

USTAŠE NA VELEBITU 1932. GOD.

Poglavnik mi je prigodom jednog ustmenog prijavka, negdje u inozemstvu, zapoviedio »da opipamo bilo Beograda« t. j. da ustanovimo, kako bi Beograd pokrenuo svoju policijsku i vojnu moć u slučaju ustanka u Lici.

Poglavnik me upozorio da nipošto ne smijem dozvoliti da se narod digne na ustanak, jer smo se nalazili istom u začetku postrojavanja ustaško vojnih jedinica u inozemstvu.

Upozorio me je nadalje, da narod moramo štediti i nastojati da ustaško vojni pohod u Liku preko Velebita bude što kraći. Zapovied sam primio: zadaća je bila težka ,no bio sam uvjeren da će je Poglavnikovi ustaše izvršiti.

Pozvao sam nekoliko ustaša iz Belgije, priključio ih nekolicini iz Domovine (kojima se uspjelo spasiti od srbskoga terora), podučavao ih i obsrbio svim potrebnim i prešao u Zadar, gdje sam im, uz ustaški stisak desnice, još jednom ponovio Poglavnikovu zapovied: »da štede naš narod i nipošto ne dozvole da se digne na ustanak». Ponovio sam, da ih u njihovom teškom podhvatu Poglavnik prati u svojim mislima, te da u težkim časovima ne zaborave što Hrvatski narod od ustaša očekiva. Odgovoriše mi jednoglasno s ushićenjem u očima »javite našem Poglavniku da ćemo njegovu zapovied točno izvršiti, a ako bude potrebno i umrieti, jer smo ustaše.«

Motorna se brodica s ustaško vojnim prvoborcima u tami odmicala, dok se ne izgubismo s vida, tad se vratismo nas nekolicina, koji nažalost nismo mogli sudjelovati u ovom slavnom ustaško vojnom podvigu, jer smo morali razvoj promatrati iz inozemstva, i pružiti im, ako bi uztrebalo, našu pomoć.

Prijavak Poglavniku o ustaškoj djelatnosti na Velebitu

Ustaško vojni prvoborci moradoše se provući kroz gusti obruč beogradskih žbira, koji pazише budno da se našim ustašama u domovini onemogući dostava oružja i streljiva.

Neizmjerna ljubav za Poglavnika i slobodu, omogućila je i ovaj prvi korak za Velebitski podvig.

Junaci iz Velebitskog roja

Nakon povratka u moje sjedište stiže mi prva ugodna viest, da su naši ustaše sretno stigli u Velebit, te oružje, streljivo i eksploziv tamo dobro i sigurno pohranili.

Poglavnik je ovu viest sa veseljem do znanja primio i izrazio svoje uvjerenje, da će se svi ustaše, nakon završene zadaće sretno povratiti — što je i usliedilo.

Netom se prvi ustaški vojničari spustiše u ličku dolinu, posjetiše naše tamošnje vodje ustaša i dogovoriše se za daljnji rad.

Kršni Ličani, vični slobodi, primiše ustaše objeručke, podupiraše ih, obskrbljivaše i pozivaše da svuda dodju u svako selo i zaselak. Svaki dan u drugom mjestu, ustaše su živom rieči junačkome ličkom narodu saobćili Poglavnikove poruke, da se postroje i čekaju kada će ih Poglavnik pozvati na obći narodni ustanak protiv srbskih tlačitelja.

Poznata lička samostega je i tada pobjedila nad mržnjom protiv Beograda. Narod je oboružane borce svu-

da podupirao, ali nije sudjelovao u nizu pojedinih oružanih sukoba izmedju ustaša i beogradskih žandara, kojom prilikom je pao prvi ustaški junak i borac Stipe Devčić.

»Poglavnik je sa više tisuća do zubi naoružanih ustaša stigao u Velebit!« — »Poglavnikove ustaške predhodnice već stigoše u Liku, i dižu narod na ustanak protiv Beograda!«, ove i slične uzbudjujuće viesti proširiše se munjevitom brzinom diljem ciele države.

*

Slugani Beograda, siledjije i tlačitelji Hrvatskog naroda poplašiše se i poplaviše Beograd sa sve više uznemiravajućim brzojavkama: »Poglavnik je stigao u Velebit!« — »Ustaše se spuštaju u dolinu Like!« — »Narod se diže na ustanak!« — »Nemoćni smo, šaljite nam pomoć — propadosmo!«

»Hapsi, tuci, kolji« bio je odgovor Beograda. Uzaludna »naredba«. »Lika je daleko od Beograda, izginuti ćemo ovdje u ovom kršu, tako su medju sobom govorili i mislili nekadašnji »junaci« i »krvnici« golorukog ličkog naroda. Žandarske obhodnje su prolazile kroj oboružanih ustaša, okrenuli glave i smjer puta. Srbski, jer su se bojali, a Hrvatski žandari, jer su podupirali ustaše.

Kobne viesti probudiše Beograd. U Liku počeše stizati oružnički odredi iz ciele države. Vojska se pojačavala pričuvnicima i žurno odpremala u Liku »da spasi što se još spasiti dade«. U Podgorski kanal je odposlano sve lahko ratno brodovlje i svi razpoloživi financijski motorni čamci — »da spriečе obskrbu u Velebitu nalazeće ustaške vojske« i da dočekaju i pobiju ustašku vojsku, kada istu beogradska vojna sila izbaci iz Like i preko Velebita najuri na Jadran!« te »da Poglavnika zarobe, i živa ili mrtva doprate u Beograd!«

Sve je bilo spremno — i ako je dugo trajalo — trebalo je samo izdati zapoviedi i navaliti na »uljeze« i poništiti ih.

*

Prve zapoviedi obkoljavanja ustaša ostadoše bezuspješne. Ne će se vojsci, neće se žandarima u kršni Velebit. Odlaze, dolaze, javljajući svojim nestrpljivim zapovjednicima, da je Velebit krcat ustaša, da iza svakog stabla zuri po nekoliko pušaka ili strojnica. »Proti toj sili se ne može boriti, preslabi smo, izginuti ćemo svi, bez da postignemo i najmanji uspjeh.«

(Nastavak na strani 12.)

TJEDNI LISTIĆ

Nedavno je navršena petdesetgodišnjica svećeničkog redjenja jednog takovog našeg svećenika — vrhbosanskog nadbiskupa Dra Ivana Ev. Šarića. Možda su upravo naši neprijatelji takodjer jedno od vrlo dobrih mjerila koliko je bio, koji naš velikan za nas zaslužan. Ko je njima crni — nama je veći. I zato eto značajno je, da je nadbiskup Šarić od prvih dana svog biskupovanja — još za austrougarske bio protuhrvatima na smetnju. Kao mladi biskup izticao je u saboru vjekovnu istinu, da je Bosna Hrvatska i — posljedak tog bio je — ukor mladom biskupu. Dakako nisu se usudili o tom ukoru reći ni rieči, dok je biskup bio u Sarajevu, već dočekaše, kad će izbivati te tada poradiše oko toga. Na biskupovom povratku narod, koji je to već znao — dočekao je svog svećenika, da srdačnošću ukloni sve neugodnosti ukora. A biskup? »Rado primam ukor, jer je za hrvatsku stvar, a spreman sam na stotinu ukora, na svaki progon i patnju, što ću takodjer rado primiti, a ništa me neće slomiti samo, kad se radi o domovini. Kad sam postao biskup, nisam imao nikakove ambicije, nego samo jednu, da budem narodni biskup, hrvatski biskup . . .«

Beograd nije drugačije ocienio nadbiskupa Šarića. Kad se radilo o nasljedniku pok. nadbiskupa Bauera — već unapried su Srbi pretresali stvari i nadbiskupa bezuvjetno izključivali iz računa. U Beogradu su tada pisali o nadbiskupu Šariću doslovce ovako: . . . »za našu zemlju od vrlo je velike važnosti tko će zauzeti mjesto prvoga katoličkog biskupa. Položaj crkvenog dostojanstvenika je u velikoj mjeri nezavisan . . . nadbiskup Šarić bio je štićenik, a kasnije i nasljednik nadbiskupa dra Stadlera, pa je tako od ovog poznatog neprijatelja Srba i Srbije nasliedio njegovu političku ideologiju i mentalitet . . . dr. Šarić je u negaciji srbstva išao tako daleko, da je u Saboru tvrdio da u Bosni nema Srba!«

»Poznate su nepovoljne izjave o našoj zemlji, koje je dr. Šarić dao raznim englezkim i francuzkim novinarima. Njegovom zaslugom je Papa uzporedio našu zemlju s Sovjetskom Rusijom . . .«

»Naša država imade mnogo razloga da spreči eventualnu namjeru Vatikana, da na mjesto zagrebačkog nadbiskupa imenuje dra Šarića, jer nam on može mnogo štetovati . . .«

I danas pokušali su neprijatelji izkoristiti šutnju crkvenih predstavnika povodom dnevnih dogadjaja. Već od 1941. godine. Medjutim kad su progovorili — usliedili su ponovni napadaji neprijatelja na njih, jer su se razočarali u njihovoj šutnji. Strani ljudi stranih običaja nisu znali vjekovnih zakona hrvatske poviesti, da je Crkva u svojim najzdravijim stanicama bila uviek narodna.

Rieči prvog svećenika Hrvatske — zagrebačkog metropolite — danas su najbolja slika mišljenja i držanja ciele Crkve prema dogadjajima kod nas i oko nas. ». . . znamo da rat nije pjesma, nuždno izaziva suze i prouzrokuje bol. Ali znamo i to, da odkada sviet postoji, čovječanstvo osjeća da se u ratu moraju poštivati osnovni zakoni čovječnosti . . . Smatra li možda ratujuća stranka, dok ovakvim strahotama pogadja našu zemlju, da je zločin što hrvatski narod svom snagom svojega bića teži za slobodom i danas brani svoju državnu samostalnost uz nečuvene žrtve? . . . da se Hrvati neće nikada odreći svoga prava u to neka nitko ne sumnja . . . već se dva desetljeća pokušavalo sad ovom, sad pak onom prilikom narinuti hrvatskom narodu komunističko naziranje na sviet. Hrvatski ga je narod do sada odbio . . .« Predstavnici crkve stoje čvrsto sa svojim narodom. A budućnost? Dr. A. Stepinac odgovorio je: » . . . ja sam nepokolebivi optimista. Svečar pak . . .« ne može mi nitko poreći da sam uviek bio vjeran svome narodu. Bio sam uviek savkoliki Hrvat, savkoliki za narod hrvatski i njegovu slobodu . . . što će biti s mojim hrvatskim narodom? Ja bih uviek odgovorio riečima: Istina će nas osloboditi.«

POGLED ŠIROM SVIETA

TEŽKI DANI VATIKANA

Odkad su Angloameričke čete zaposjele Rim, te tako došle u neposrednu blizinu vatikanskoga grada, neprestano se javlja o novim i novim bezobzirnostima, koje su upravljene prema osobi najvišeg poglavara katoličke crkve, prema Sv. Otcu Papi.

Boljševizirane rulje, kojima je dana puna sloboda nakon okupacije južne Italije nastoje na svaki način rušiti ugled i vriedjati na najnedostojniji način ustanove Crkve. Protucrkvena promičba, razpirivana po boljševičkim agentima razmahala se kao nikada.

O najnovijem zločinu javlja nedavno novinstvo sjeverne Italije. Radi se o jednom paklenom stroju, koji se je razprsnuo u vatikanskim vrtovima. Uslied eksplozije oštećen je jedan dio palače Officia, dok su na crkvi Svetog Petra polupani prozori. Prilikom razprsnuća životom je postradao i jedan redovnik, koji je neposredno prije razprsnuća našao pakleni stroj na putu, te ga pokušao učiniti neškodljivim.

I ovaj zločinački pokušaj je posljedica protuvjerske promičbe, koju sustavno provode komunisti, i u kojoj otvoreno traže od rimskog pučanstva da vrši napadaje na katoličku crkvu. Iza svega toga se opet kriju imperijalistički ciljevi Moskve, koje ona na taj način postiže. O tim težnjama boljševika piše u posljednje vrieme novinstvo različitih zemalja.

»Informaciones« Madrid, piše u podužem članku pod naslovom »Rusija je imperijalističkija nego li ikada prije« medju ostalim ovo: »Sovjetska Unija ne će se zadovoljiti s nekakvim odredjenim zonama u Europi nakon pobjede saveznika. Ona će nastaviti borbu, dok boljševici ne zavladaju čitavom Azijom, Afrikom i Europom, da tada doskora podvrgnu boljševizmu i sam američki kontinent. Ovo boljševiziranje svieta Rusi su već nekoliko puta proklamirali. Sjetimo se samo Kropotkina, Lenjina, Staljina i Trozkoga. Uostalom, jedan od ruskih političara Potemkin izjavio je još prije desetak godina: »Sovjetski rat donio je boljševizaciju Rusije. Novi svejtski rat mora donieti boljševizaciju Europe«.

SOVJETI I TURSKA

Nakon što je Turska po želji Amerike i Englezke prekinula diplomatske odnose sa Njemačkom, o čemu je najprije veoma uvijeno i kratko izvješćivalo rusko novinstvo, sada su odjednom počele te iste novine donositi članke takvog značaja, koji bi imali prikazati, kako to zapravo i nije s Turske strane nikakva pomoć saveznicima nastala — da bi se prema tome Turcima i manje možebitnih zasluga priznalo. A to bi svakako išlo neobično u susret težnjama SSSR-a, koji ima na različitim područjima zahtjeva glede Turske, naročito u pitanju Dardanela.

Tako komentator sovjetskog novinskog ureda Bodrov u svom osvrtu na odluku Turske o prekidu diplomatskih odnosa s Njemačkom kaže, da je Turska dugo čekala, da vidi kojim će pravcem krenuti razvoj rata. Bodrov iztiče, da je Turska godine 1939. sklopila ugovor o savezu s Velikom Britanijom i Francuzkom, što joj ipak nije smetalo, da podpiše i ugovor o prijateljstvu s Njemačkom godine 1941. Turska je poslije toga izticala svoju neutralnost, no u zbilji, ona je pružala Njemačkoj dragocjenu pomoć u njenom ratnom naporu. Sovjetski komentator kaže, da je turska politika neutralnosti bila uperena protiv vlastitih probitaka Turske, jer je Turskoj prietila izolacija u poslijeratnom razdoblju. Čak i sada Turska održaje tiesne odnošaje s Hitelrovim satelitima, a osobito s Madjarskom i Rumunjskom ,koje se nalaze u ratu sa Sovjetskim savezom i njegovim saveznicima.

JOŠ — TURSKA

Kao uvod u mjere, koje bi mogle nastupiti savezno s gore spomenutim diplomatskim činom prekida odnosa s Njemačkom, u Turskoj se javlju glasovi, koji bi htjeli navesti vodu na svoj mlin, te dižu graju protiv krugova, koji nisu suviše skloni Angloamerikancima i Sovjetima obtužujući ih, da su petokolonaši nacional-socializma u Turskoj.

— Novinar Sertel piše u »Tanu« uvodnik, u kojim medju ostalim kaže, da u Turskoj imade ljudi, koji se zalažu za njemačku pobjedu i koji rade za Njemačku primajući novac, samovoze ,papir i druge darove za Njemačku. Ovi ljudi, izjavljuje pisac, do nedavno vršili su tovorenu promičbu pokušavajući uvjeriti tursko javno mišljenje o neizbježivoj pobjedi Njemačke, te su širili razne sumnjive viesti o saveznicima.

Ovi ljudi, koji predstavljaju petu kolonu, nastavit će svojom djelatnošću i poslije odlazka Niemaca. Nije potrebno ,da pravimo pokuse nad nama samima. Treba svršiti s petom kolonom u našoj zemlji što je prije moguće, zaključuje uvodničar. Pisac konačno kaže, da na ankarskom poljopriradnom institutu imade profesora — uvjerenih Hitlerovaca — koji su vršili promičbu u korist Njemačke u Turskoj.

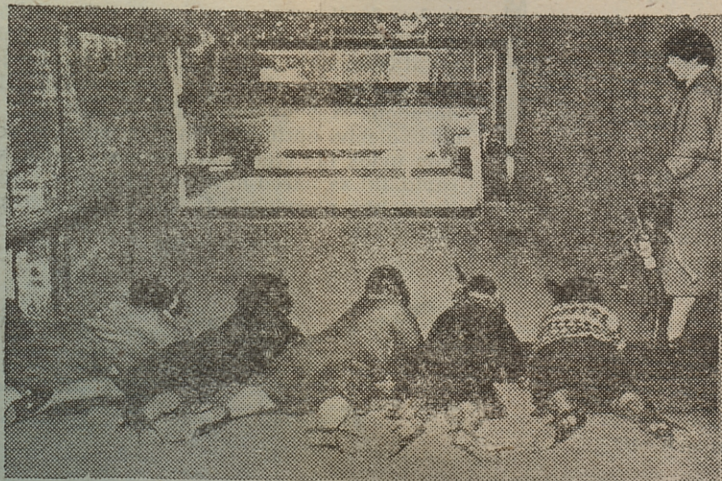
»V 1« TUČE I NADALJE LONDON

I tako je britanski premier Churchill nastojao svakom zgodom, kad je bio javnim mišljenjem primoran davati kakove izjave o djelovanju letećih bombi, odmaznog oružja broj 1, umanjiti opasnost i veličinu njihova djelovanja, ipak se iz viesti, koje izmaknu pažnji britanske cenzure, može približno stvoriti zaključak o pravom stanju. Osvrnimo se malo na viesti iz tih englezkih izvora.

»Daily Sketch« javlja, kako svakog sata poprečno oko 14 hiljada ljudi napušta London. Željeznice se nalaze sada pred ogromnim zadatcima.

»Daily Mail« piše kako daljnji milijun ljudi izpražnjava London i jug zemlje »gotovo neodložno«. Prvi puta u engelzkoj poviesti evakuiraju se sada majke s djecom preko pet godina iz Londona i Južne Englezke. Popisi onih, koji se javljaju za državni prievoz, sve su dulji i dulji. Vrlo je to težko pitanje za obitelji s mnogobrojnom djecom. Ponovo se smještaju ljudi u prazne vojničke barake.

Prema sudu parlamentarne podtajnice u ministarstvu zdravlja Horsbrugh, koja je govorila u New Casteu, evakuacija Londona i Južne Englezke nije nipošto dosegla svoj

»Nježne« majke, žene u Englezkoj krate si vrieme puškama

vrhunac. Vlada još i dalje pribavlja stanove novim skupinama stanovništva.

Sve veća navala množtva ljudi, iztiče »Daily Mail« ispunja londonske kolodvore: Waterloo i Paddington, da se mora upotriebiti vojničko redarstvo. I u onim područjima, koja su teoretski još zatvorena, upravo je poplava od ljudi. Osobito to vriedi za Batghton. Ovdje se stanovništvo boji, da će sredinom ovoga tjedna nastupiti ozbiljna prehranbena kriza. U Scuthend on See trgovci živežnim namirnicama nisu u stanju izdavati potrebne obroke. Kod toga se pita, zašto ljudi naviru upravo u ta područja, jer su i tamo izloženi pogibelji od oružja »V 1«.

News Chroniele« javlja, da su željezničke pruge u Južnoj Englezkoj zbog prevelikog priliva ljudi mobilizirale i posljednju lokomotivu i posljednja osobna kola. Svaki je vlak napunjen do zadnjega mjesta.

»Daily Express« iztiče, da je borba protiv letećih bombi i prieteće raketne bombe »V 2« postala velikom vojničkom operacijom.«

»Objektivno gledamo mora se diviti njemačkom pronalazačkom duhu«, piše englezki stručni list za zrakoplovstvo »Flight« savezno s novim oružjem »V 1«. Za razvitak ovakovog oružja potreban je veoma velik tehnički napredak. Saveznicima do sada nije uspjelo ustanoviti pojedinosti i dobiti pravu sliku o ovom prvom njemačkom novom oružju »V 1« odlikuje se dosta velikom brzinom lieta. Njemačke »leteće bombe« pogadjaju bez velikih prekida južnu Englezku, a prije svega gradsko područje Londona, te za stanovnike Londona traje gotovo neprestano zračna uzbuna. Lovački zrakoplovac koji napada »ovaj vražji stroj«, izlaže se velikoj osobnoj opasnosti »V 1« izgradjen je iz čelika, pa se stoga može težko napasti, naglašuje englezki časopis »Engineering«. Premda su saveznici poduzeli protumjere već u kolovozu 1943., bilo je nemoguće zadržati njemačke pripreme i upotrebu »V 1«, a da se uobće ne govori o mogućnosti onemogućenja djelatnosti »letećih bombi«, Englezi to sad vide svaki dan, kad »V 1« sve češće napada. Novo njemačko oružje, je po mišljenju istoga lista, »tipičan proizvod njemačkog pronalazačkog duha.«

ENGLEZKU NE ZANIMAJU PITANJA SREDNJE EUROPE

Povodom izjave Edena, da nije uputno sklopiti englezko-češki ugovor, rečeno je u Wilhelmstrasse, da je Eden time, nakon što se odrekao svakog upliva u Iztočnoj i Jugo-iztočnoj Europi, najavio i uzmak englezke politike u pogledu problema Srednje Europe. On time posredno priznaje, da na Englezku ne spada zaključenje ugovora sa Česima, jer da je to stvar Sovjetske Unije. Savezno s tim je spomena vriedno i to, da je češki »državni rizničar« u progonstvu izjavio, da Česi ne će više uvesti zlatnu valutu, nego da će primieniti suvremene metode. Time je očigledno htio natuknuti da češki emigranti ne žele više suradjivati sa zapadnim silama, nego sa Sovjetskom Unijom.

ODKRIVENA BOLJŠEVIČKA AGENTURA U SRBIJI

Javljaju iz Beograda, da je srbsko redarstvo odkrilo boljševičku izvještajnu agenturu za Srbiju. U ruke redarstva pala je tiskara, krugovalna postaja i bogato dokazno tvorivo.

ANGLOAMERIČKO ZRAČNO ORUŽJE ZA BALKAN

Reuter javlja iz Londona: William-Elliot imenovan je zapovjednikom zračnog oružja za Balkan. Zračno oružje za Balkan je sastavni dio savezničkog zrakoplovstva u Sredozemlju, a osnovano je tek nedavno sa svrhom provadjanja zračnih operacija na Balkanu i za oštrenje zračnih operacija na jadranskom prostoru. Pri tom su izuzeta stratežka bombardiranja.

VOJSKA PRISILJAVA RADNIKE NA RAD

Kako britanska dojavna služba javlja iz Philadelpije, tri podpuno naoružane pukovnije milicije saveza države ePnsilvanije mobilizirane su kad je 6.000 radnika prometnih pogona grada ensilvanije odbilo zapovied mjestne američke vojske, da dokrajči štrajk, koji traje još pet dana.

SAMO S HRVATSKOM

Krv nije voda. Ona progovara. Progovara i onda, kada drugi čimbenici zataje. Progovara nagonski, iz dubine bića, njegovih neizpitanih, podsviestnih dubina. Onda, kad nema pred očima neku tendenciju, plan, korist. Progovara nakon pokoljenja, stoljeća.

Bili su Hrvati, grana hrvatskog narodnog stabla već onda, kada narodnost nije imala odlučnu rieč u državnom, političkom pogledu. Bili su katolici i patareni — odreda Hrvati. U Bosni Stjepana Tomaševića, u Crvenoj Hrvatskoj — kasnijoj Crnoj Gori, u Primorskoj Hrvatskoj i hrvatskoj Slavoniji. Srušilo se tisućgodišnje bizantsko carstvo, balkanskih država nestaje. Pada Bosna ponosna i kršna Hercegovina, a s njima i nakon njih veći dio ciele Hrvatske. Polumjesec i zviezda vijori se sve do nadomak Zagreba.

Patareni prelaze na islam u masama, sve do sredine XIX. stoljeća, kad ih konačno nestaje. I mnogi katolici Hrvati. Pravoslavci to ne čine. Bizantinske njihove metode znale su izvući korist i plien i u otmanskom carstvu.

Rasno, po krvi, bosanski i hercegovački muslimani su ostali Hrvati. Potvrdjuju nam to i naučna, antropoložka iztraživanja. Čistoću njihove rase sačuvao je u prvom redu njihov brak: u svoje hareme dovode muslimani Herceg-Bosne samo kćerke svojih sunarodnjaka. Ne će strankinje, pa bile sve muslimanke Osmanlijke. Rasno su istovjetni s Hrvatima katolicima. Unutarnje kolonizacije muslimana u Bosni nije uobće iblo.

I govor ih odaje. Od davnine govore kao katolici — ikavicom, hrvatskom ikavicom i pišu bosančicom, tim hrvatskim pismenima. I kad pišu turskim pismenima, jezik im je milozvučna ikavica.

Ne samo krv, rasa i jezik, već i sama sviest, taj najvažniji narodnostni čimbenik, ta kruna narodnostnog osjećaja, govori nam, da se izpod vjerske pripadnosti islamskom svietu krije — hrvatska duša.

Nije bio samo jedan Hrvat — musliman, koji je svojom snagom duha mišice došao do najuglednijih položaja u otmanskom carstvu, kao vojnik upravnik, pjesnik i učenjak. Menipaša Hrvat iz Gradačca, Tahvilpaša Kulenović Hrvat, Rustempaša Hrvat iz Sarajeva, veliki vezir Mehmedpaša Hrvat i drugi. Svi oni iza svog imena stavljaju rieč »Hrvat« za oznaku, čije su gore lišće. I oni odličnici, velikaši, koji su ostali u materi zemlji, znadu, da su hrvatskog podrietla. Znadu to age i begovi Kulenovići, Kapetanovići, Gradaščevići, Starčevići. Kopčići, Kulovići, Dugalići, Evlijići i mnogi drugi. Ne samo zanosni age i begovi, već i muslimani neznatna roda odaju svoje podrietlo. Česta su kod njih imena »Hrvo, Hrvat, Hrvačić, Hrvatović, Hrvatinović i t. d. I jedan dio Sarajeva — gradski kotar »Hrvatin« upućuje nas na podrietlo Muslimana, kao i množtvo sela i brda, osobito u iztočnoj Bosni nosi hrvatsko ime: kod Zvornika na Drini »Hrvatske njive«, i selo Hrvačići, u kotaru tuzlanskom, brčkom, gradačačkom pa i u Sokolovićima, Tešnju, kod Travnika. Posvuda tu stanuju upravo muslimani. Po ovim i drugim mjestima Herceg-Bosne odjekuje narodna pjesma iz ustiju muslimana »platno bieli rvacka djevojka« — »Prošetala Arvatova ajka«, a majka uspavljuje svoje diete »nini, paji, sine Hrvatine«.

Domaći i strani učenjaci i intelektualci muslimani jasno i nedvojbeno kazuju, tko su bosanski muslimani, i čija je zemlja koju nastavaju.

(Nastavak na 11. strani)

USTAŠKI POGLEDI

TOBOŽNJIM SPASITELJIMA HRVATSKE

Čudnovato ali istinito. Baš ovih dana kad se ciela ustaška Hrvatska s bolom u duši sjeća kobnog mjeseca kolovoza 1928., kad je kao žrtva velikosrbskih hitaca umro vodja i učitelj Stjepan Radić, javljaju se preko stranih krugovalnih postaja neki tobožnji spasitelji Hrvatske, te u ime mučenika Radića i Hrvatske seljačke stranke nastoje Hrvatski narod uvjeriti o potrebi ponovnog stvaranja Jugoslavije. Jugoslavije, koja je ubila Stjepana Radića, koja je batinom i kundakom nemilosrdno proganjala hrvatske seljake ,koja je sa svojim «žandarima» oskvrnjivala hrvatske crkve i grobove, koja je pokušala izbrisati hrvatsk omie i uništiti sve kulturne tekovine Hrvatskoga naroda, koja je palila na šseljački dom.

Gospoda, koja iz Londona ili kojeg drugog grada huškaju hrvatske seljake proti hrvatskoj državi, možda zaboravljaju i 20. lipnja i 8. kolovoza, zaboravljaju Radiće Basaričeka, Šuflaja, Predavca, Javora i Brkljačića. Kad bi bilo tako, možda bi im se moglo oprostiti, jer bi se time sami odrekli i Hrvatske i Hrvatskoga naroda, kao što su to već učinili u času uzpostave Nezavisne Države Hrvatske, kad su sramotno pobjegli u velegradske europske naslonjače i kavane. No oni govore u ime Radića, govore u ime stranke, govore u ime Hrvatskoga naroda. Nastupaju u ime Hrvatske, koja da je tobože ugrožena od ustaša i hrvatskih saveznika i koju **oni moraju spašavati na taj način, da uz pomoć »zapadnih demokracija« sruše hrvatsku državu i da Hrvate opet upregnu u beogradski jaram!**

Svakako divna rabota, dostojna njih i njihovih zapadnih saveznika, koji bi nakon rušenja hrvatskih gradova, nakon ubijanja nevinog hrvatskog pučanstva po hrvatskim selima i poljima svoje prijateljstvo spram Hrvata htjeli pokazati time da sruše krvlju stečenu slobodu i državnu nezavisnost Hrvatskoga naroda i da ponovno stvaraju Jugoslaviju, u kojoj bi Hrvati ponovno sve izgubili. No da bude slika još ljepša, poručuje se iz Londona, da se i tamo računa sa ustaškim pokretom i ustaškim postrojbama, **jer da su se svi uvjerili da je ustaštvo jedina snaga u Hrvatskoj i da cieli Hrvatski narod, napose pak hrvatsko seljačtvo stoji nepokolebivo uz ustaški pokret.** Stoga se gospoda baciše u lov na ustaše, napose pak na pojedine istaknutije ustaške radnike, te na podmukli podzemni način žele — po smišljenoj osnovi — nekog od njih ozlovoljiti, nekog podplatiti, nekog pak oblatiti i tako — kako oni kažu — «razbiti ustaške vrhove», a onda, »za slučaj da dodje« do neke druge, a ne hrvatske i savezničke pobjede, preuzeti vlast i to pomoću ustaških postrojba.

Zaista velebna osnova!

Na ovakve zločinačke pokušaje ne bi se bilo potrebno uobće osvrtati, jer to mogu pokušavati samo zločinci, ludjaci ili u najboljem slučaju potpuni neznalice, koji nemaju pojma o današnjem raspoloženju Hrvatskoga naroda, kao i o čvrstoći te dosljednosti prokušanih ustaških radnika. Medjutim, ne će biti na odmet jednom prokušanih ustaških radnika. Medjutim, ne će biti na odmet jednom za uviek toj gospodi i njihovim gospodarima reći nekoliko rieči e da bi se jednom opametili i pustili u miru Hrvatski narod a napose ustaše. Recimo im dakle:

Ustaše su danas čvršći i povezaniji nego ikada. **Ustaštvo dolazi do izražaja napose u desetcima tisuća pušaka, koje u rukama sviestnih ustaških boraca zadavaju strah i trepet svima neprijateljima Hrvatske.**

Ustaše imaju svoga vodju, svoga Poglavnika, pod čijim su vodstvom oni jedini Hrvatskoj donjeli slobodu i državnu nezavisnost i pod čijim se vodstvom i danas neustrašivo bore da obrane državu i sve tekovine ustaškoga rada i nastojanja. Poglavnik je danas i vrhovnik Hrvatske, uz kojeg oduševljeno stoji čitav hrvatski narod i na čiju su zapovied desetci tisuća naoružanih ustaških vojnika spremni učiniti i još veća čuda od onih dosadanjih. Uzalud se dakle nudaju «vodje».

Ustaški se borci već tri godine bore proti neprijateljima, koji žele uništiti seljački dom i hrvatske kulturne tekovine. Dotle ste vi gospodo šetali i zabavljali se po velegradskim ulicama i kavanama i s najvećim užitkom tražili i slali neprijateljske zrakoplove, koji su razarali hrvatska mjesta i ubijali nevini hrvatski živalj.

Dok ustaški pokret crpi svoju snagu iz grobova hrvatskih mučenika i junaka, dotle ste vi gospodo zaboravili na grobove od 5. prosinca, na seljačke žrtve iz godine 1920. na nebrojene

Zarobljenoj Hrvatskoj trebalo je slobodu iznieti na vršku mača, jer joj je nitko nije htio priznati. Tu težku, a častnu dužnost preuzeli su dragovoljno na sebe Poglavnikovi prvoborci, ustaše — povratnici

žrtve Orjune, na Stjepana Radića i ostale lipanjske žrtve, na Javora, Šuflaja, Predavca, Hranilovića, Soldina, Zrinjskog, Popropata, Oreba, Begovića i na tisuće drugih. Odrekli ste se domovine i svoga naroda i — stvarate Jugoslaviju! **Nije vam dakle dosta hrvatskih grobova ni tudjinskih zuluma po našoj zemlji, već za volju kukavnih novaca i kakvog ministarskog položaja, sviestno radite na propasti Hrvatske, želeć nad njom opet tuđinsku vlast!**

Vi govorite da se bojite za Hrvatsku! Pa što niste ostali na mejdanu i boriti se za njen obstanak? Nitko vas u borbi nije vidio, kao ni onih desetak vaših prijatelja, koji se ovdje bave kriomčarenjem i drugim mračnim poslovima i koji se — na račun hrvatske države, koju ruše — obogaćuju, dok tisuće ustaških i domobranskih boraca stoje u bojnim postavima i — brane Hrvatsku.

Dok vi iz kakve londonske kavane tvrdite da svojim brbljanjem možete spasiti Hrvatsku, dotle vam možemo reći da ste ludjaci ili zločinci, kao i oni, koji možebitno ovdje po kakvim zakutcima očekuju «promjene». Za jedne i druge ima mjesta: za ludjake ludnica, a za zločince kugla, konopac i tamnica Hrvatsku se može spasiti samo puškom!

Ustaštvo je nepokolebivo i jače nego ikada. I neka nitko ne dira u nj, jer će se na ustaškoj sviesti i snazi slomiti svaki neprijateljski pokušaj. **Neka napose nitko ne bude tako lud, da i samo pomisli, da bi i jedan ustaša sudjelovao u stvaranju tamnice Jugoslavije. U s t a š t v o obdareno srbskim batinama i kundacima, ono ustaštvo ,koje je odgojeno i prekaljeno u emigraciji i tamnici, ima svoju uzvišenu dužnost, a to je čuvanje Nezavisne Države Hrvatske. To je naš vrhovni zakon, to je ustaško vjerovanje. A državu ćemo braniti svim sredstvima i proti svima tko bi u nju dirnuo.**

Nagovještate poraz Njemačke. Razumije se, time i poraz ustaške Hrvatske. Ta koliko put ste već do sada navjestili našu i njemačku propast? Koliko ste put u svojim kavanskim brbljarijama uništili njemačku oružanu snagu, raskomadali Njemački Reich i koliko put ste do sada već stvorili svoju »novu Jugoslaviju?« Neka vas gospodo ne boli glava zbog pobjede. Neka vas ne uznemiruje ni Livorno, ni Firenze, ni Varšava, ni Caen. Čekaju vas još razna iznenadjenja sa strane onih, koji su vam i do sada svojim navalnim ili obranbenim podhvatima ubijali živce. Bila bojna crta ovdje ili ondje u Europi posve je svejedno, ali će biti pobjeda izdržljivosti, organizacije, snage oružja i još više — pobjeda duha. A to znači pobjeda Njemačke i njenih saveznika. **Što se pak tiče Hrvatske, budite uvjereni da hrvatski ustaški vojnik ne će zatajiti. Pobjedit će ustaška Hrvatska!** Prigodom primanja pripadnika Poglavnikove tjelesne bojne, Poglavnik je svojim starim prokušanim borcima medju inim rekao i ovo: **«Mi smo se dugi niz godina borili gotovo proti svima. Borba je koji put za nekog možda izgledala i bezizgledna, ali mi smo izdržali i pobjedili. Pobjedili smo zato, jer nas je u našoj težkoj borbi vodio osjećaj da se borimo za pravednu stvar i vjera, velika vjera, da ćemo pobjediti. Sada, u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj, za koju smo dali već toliko žrtava, vodi nas takodjer osjećaj i vjera, a to tim više, što danas imamo i veliku ustašku snagu. Mi smo državu stvorili, mi ćemo je i obraniti.»**

Poglavnik je tom zgodom ustašama povratnicima dao i izvjesne upute i naloge, kojih će se oni, kao i tisuće drugih ustaša točno držati. Onima pako, koji se pojavljuju kao tobožnji spasitelji Hrvatske, a zapravo bi bili grobari Nezavisne Države Hrvatske, možemo poručiti, **da će Hrvatsku i nadalje spašavati jedino ustaše, a da će proti svima, koji pokušaju mutiti ili koji bi bilo kojim činom ili riečju nastojali podkopavati Nezavisnu Državu Hrvatsku, biti nemilosrdni.**

More ustaške krvi nije do sada uzalud proliveno!

Ni jedna mjera ne će za ustašu biti »strašna« nikakva sredstva ne će ga uplašiti, **jer ustaša želi hrvatskom narodu spasiti Nezavisnu Državu Hrvatsku.** **MIJO BZIK**

Moje pjesme

Sa postava i iz vojničkih nastanbi stižu nam danomice zapisi boraca o njihovim doživljajima.

Ova pjesma je uvod u jednu takvu zbirku stihova:

Ove pjesme, kad sam ja napisao,
Mnogom eto dolazi na miso,
Da ja imam nešto gimnazije,
Jer sastavit lako pjesmu nije.
Samo osnovne četiri razreda,
Pa mi otac dalje učit ne da.
Otac mi je govorio »Niko«
I ovako mi je često viko:
»O moj sine za knjigom ne ludi.
Naučnjaka ima naših ljudi.
Pa bez službe hoće da poludi.
Ne badava tude gubit oči.
Baci knjigu, pa za poslom skoči.
Ja znam sine, da bi učit mogo,
Ali ima naučnjaka mnogo
Ti znaš da nam Srbin sudi,
Gdje su službe, tu su Srbi ljudi.«
I često mi otac pripoviedа
Od prijašnjeg austrijskoga reda
Sve kako su živjeli Bosanci,
Dok niesu došli Srbijanci,
I ovako često mi spomene
»Država se mora da prekrene,
Niesu nikad Srbi bili ljudi
Gdje Srbin Hrvatima sudi.«
Što govori to se i dogodi
Poglavnik nas od njih oslobodi
Naš Poglavnik i s njime ustaše
Oslobode i nas sve Bosance
A razstave od nas Srbijance.
Zato sada ovu knjigu kitim
Ona treba u Zagrebu biti
Knjigo moja, ti u Zagreb idi,
Što sam piso nek Poglavnik vidi.
A kad dodješ nazovi mu Boga,
Pozdravi ga kao oca moga.

Domobran Garašević Mijo,
Vojno oružnički vod III. gorskog zdruga
Banja Luka

Lipari — kraj, koji je bio svjedokom najvećih pregaranja i neslomive vjere ustaških prvoboraca

Naša ognjišta i bojište

SASTANAK DUŽNOSTNIKA

Nakon što je Poglavnik primio svoje najstarije suradnike, najbliže borce — ustaše povratnike pripadnike PTB. sazvao je posljednjih dana iztaknute predstavnike ustaškog pokreta i dužnostnike ustaškog stožera za grad Zagreb.

Tom prilikom održao je Poglavnik govor, u kojem je obširno prikazao stanje u svietu. Posebno se osvrnuo na neprijateljsku promičbu izvana i iznutra.

Poglavnik je iztakao nepokolebivu vjeru svih Hrvata u pobjedu hrvatskog i savezničkog oružja, koju vjeru neće pokolebati nikakova promičba izvana ili iznutra.

Pobjedu nam jamči sviest hrvatskog naroda, sloga svih Hrvata i snaga ustaškog oružja.

Neki iz prikrajka promatraju dogadjaje i ponajviše zabadaju, prigovaraju i kude. Medjutim ti i takovi nisu nikada bili u redovima boraca niti su primirisali ustaštva, a kad bi se našli u borbi za par dana bi nestali.

Ima ih i takovih koji su zabrinuti za sudbinu Hrvatske, to su kavanski politikanti. Htjeli bi čak i spasavati Hrvatsku. Medjutim ni jedan od njih nije u stanju ni kazati pametnu rieč, a kamo li učiniti pametno djelo za Hrvatsku.

Takovi nisu nikad stvarali dogadjaje već su po zakutcima čekali i pomalo uživali, a gotovo uviek spletkarili protiv probitaka Hrvatske. Takovi bi htjeli izkoristiti ili uništiti ustaštvo, ali su zaboravili, da ustaše nikakova sila ne može uništiti, zaboravili su da smo mi idealisti, koji ne radimo za sebe ili za zabavu nego za narod i državu. Jedino mi ustaše u stanju smo nešto dobrog učiniti za Nezavisnu Hrvatsku Državu za koju ćemo živjeti i ako uztreba umrieti.

Svi će se razočarati, koji misle da će samo i jedan ustaša položiti oružje. Ustaše će izdržati do kraja, do konačne pobjede a to je jamstvo da ćemo i rat dobiti.

Neprijatelj pokušava svojim spletkama i promičbom stvoriti nepovjerenje medju nama i našim saveznicima.

Žele čak učiniti nešto takovog čime bi se bacila ljaga na poviestnu i predajnu vjernost Hrvata svojim obećanjima, prijateljima i saveznicima . . .

Sve je to promičba i ustaška će Hrvatska sa svima, koji bi se usudili dirnuti u hrvatske ustaške svetinje ili zablatiti hrvatsku čast obračunati najtemeljitije i najodlučnije.

Mi vjerujemo u skoru pobjedu ustaške Hrvatske uz bok našeg velikog njemačkog saveznika, a o tome će se osvjedočiti i oni malobrojni koji su možda uzkolebali, ali koji će jednog dana reći pokajnički „Oče oprosti, jer — nismo znali što radimo . .”

Poglavnik je nadalje dao dužnostnicima upute u pitanju pobijanja neprijateljske promičbe proti hrvatskoj državi i proti našim saveznicima, te im je dao stanovite naloge napose u stvarima i pitanjima postupka prema svakome, tko na bilo koji način širi uzbudljive viesti protiv probitcima naših ili savezničkih oružanih snaga.

PROMAKNUĆE

Proslavljeni narodni junak, zapovjednik Crne Legije ustaški dopukovnik Rafael Boban, promaknut je Poglavnikovom odredbom izvanredno u čin djelatnog ustaškog pukovnika Poglavnikove Tjelesne Bojne.

DVIE OBLJETNICE

Koncem mjeseca srpnja proslavila su dva visoka crkvena dostojanstvenika svoju pedesetgodišnjicu služenja Bogu i narodu. Sarajevski nadbiskup Dr. Ivan Ev. Šarić i splitski biskup Dr. Kvirin Klement Bonefačić. Petdeset godina predanog služenja vjeri i domovini ova dva velika dostojanstvenika izpunili su savjestno predvodeći povjerene im duše uviek sigurnim i pravim putem za dobro crkve i naroda.

IMENOVANJE PUKOVNIKA IVE HERENČIĆA

Poglavnik je svojom odredbom od 4. kolovoza 1944. a na priedlog ministra unutrašnjih poslova imenovao ustaškog pukovnika, Ivana Herenčića, državnim povjerenikom za zaštitu obskrbe i prehrane.

GENERAL FRANJO ŠIMIĆ UMOREN

Dne 9. kolovoza u 23.10 ubijen je iz zasjede pred svojim stanom u Mostaru general Franjo Šimić, zapovjednik operativnog područja Hum-Dubrava. Umorstvo su izvršili za sada neustanovljeni neprijatelji hrvatskog naroda. Istraga je u toku. Poduzete su najstrože mjere u duhu zakonske odredbe o iznimnom stanju od 18. I. 1943. Poglavnikovom odredbom posmrtno je promaknut general Franjo Šimić u čin u generala poručnika i odlikovan vojničkim redom željeznog trolista II. reda s hrastovim grančicama, s pravom na naslov viteza.

»OSLOBODJENJE«

Prema izjavama partizanskih prebjega, a i po ostalim podacima zna se, da partizani pljačkaju od seljaka stoku, koju potom zaklanu predaju angloameričkim zrakoplovcima, koji prevoze zrakoplovima u Italiju.

Osim toga nasilno odvedene mladiće odpremaju u Afriku.

Značajno je, da već sada angloamerikanci sebe ovako naplaćuju — kako li bi istom bilo da su u većim mogućnostima. I to su eto oni što nude najprije »oslobodjenje«, a iza toga sve ostale blagodati.

Ako su to tek prvi početci »oslobodjenja« — što ga sada eto provode naši stari »oslobodit elji« — tada je nama čudno zašto se oni čude, što ni mi niti itko iz kruga naroda Nove Europe ne želi to njihovo »oslobodjenje«.

Ustaški su vojnici u mjestima i selima, koja brane životima i sviešću, postali članovi obitelji, a svoje slobodno vrieme posvećuju plugu, motici i kosi. Zadovoljno i nasmijano lice ovoga seljaka odaje misli i vjeru hrvatskih seljaka u pomoć i slogu Hrvatskoga naroda

KORISTNE KAZNE

Mnogi nesavjestni pojedinci izrabili su ratne neprilike u svoju osobnu korist. Za suzbijanje nedozvoljene trgovine i ostalih sličnih nezdravih pojava djeluje gospodarsko redarstvo. Nedavno su dnevne novine doniele neke podatke o posljednjim prekršiteljima i kaznama. Po samom obrazloženju kazni vidi se kojim putem je razno tvorivo putovalo, koliko ih je na njemu zaradilo nedozvoljene svote, te je tako to tvorivo dospievalo potrošačima u nemoguće visokim cienama. Medjutim kako je izašla zakonska odredba o iznimnim mjerama za zaštitu obskrbe i prehrane, odsada će nadzor nad priradnim poslovanjem bili još mnogo stroži, pa će i krijumčarenje biti kažnjavano onim mjerama, kako to i zaslužuje, jer se ne može dozvoliti da nekolicina zloupotrebljavajući težke i izvanredne ratne prilike nagomilavaju bogatstva na štetu zajednice.

ODLIKOVANJE

Njemački opunomoćeni general u Hrvatskoj, general pješačtva vitez Glaise von Horstenau, predao je po nalogu Führera Velikog Njemačkog Reicha ustaškom dopukovniku Josipu Mrmiću, odlikovanje Njemačkog orla prvog stupnja sa mačevima za zasluge koje je stekao kao pročelnik odgojnog odjela Ministarstva oružanih snaga, radeći uviek u duhu hrvatsko-njemačkog bratstva u oružju.

UMRO JE SAVEZNIČAR SAVEZA ŽELJEZNIČARA

Životi naših željezničara dnevno su izloženi smrti, no oni ne sustaju u radu za napredak države. Čim su žrtve i težkoće veće, oni su puniji poleta i snage, uviek spremni da i život ulože u temelje hrvatske državnosti i samostalnosti. Za svoj težki rad i napornu službu dobili su najveće priz-

nanje osnivanjem hrvatskog saveza željezničara.

Na čelu saveza imenovan je kao savezničar Stjepan Šimanović, nadstojnik prometnog pododsjeka glavnog ravnateljstva za promet. Rodjen 5. V. 1899. u Baranjskom sv. Lovrincu, svršio je srednjoškolske nauke u inozemstvu i stupio u željezničku službu. U svojoj službi i izvan nje promicao je postojano misao o izgradnji zdravog družtvenog života i nikada nije odustao od svog čovjekoljubivog shvaćanja života. Njegovo imenovanje pobudilo je veliku radost kod svih željezničara, jer su ga svi poznavali kao ustašu, čelik Hrvata, nacionalnog katolika. U ustaškom pokretu suradjivao je prije 1941. pomagajući ustašama prelaz granice ispravama, koje je nabavio od željeznice. Odmah je pokazao svoje velike sposobnosti, okupivši sve željezničare bez razlike na položaj, službu i mišljenje. Savez je počeo radom i razvio najbolju djelatnost pod njegovim mudrim vodstvom. Načinio je najljepše nacrte za rad, ustrojenje saveza, priedloge za riešenje mnogih staleških pitanja, ali usud je odredio drugačije. Tko da mu se protivi? Istom se bio zanio i dao svom dušom na rad u korist svome staležu i narodu, došla je smrt i preko noći ga ugrabila. U službi naroda klonule su mu sile, te on u najljepše muževno doba svršuje svoj zemaljski put. Živio je skromno, mirno u ljubavi za Boga i Hrvatsku, u duševnoj vedrini. Njegova nesebična ljubav za željeznicu, dužnost i domovinu, što je riedkost u današnje materijalističko doba, pribavila mu je ljubav svih željezničara, i ostalih koji su god ga poznavali.

NEĆEMO JUGOSLAVIJE

Kao odgovor na najnovije velikosrbske poteze u Londonu savezno s imenovanjem dra Ivana Šubašića predsjednikom jugoslavenske emigrantske vlade piše sarajevski »Radnički glas«: »Mi ponovno naglašujemo, da »Jugoslavije« ne ćemo, jer je »Jugoslavija« samo krinka velikosrbsku prevlast. Mi smo najviše doprinieli, da se »Jugoslavija« sruši i mi sigurno ne ćemo dopustiti, da se ona obnovi. A bez nas Hrvata »Jugoslavija« nikako ne može postojati, pa je dakle ni u budućе biti ne će. Jugoslavija je za nas bila preko dvadeset godina tamnica, a ti isti ljudi, koji su je vodili, danas nas ne mogu uvjeriti, da bi u sutrašnjoj povampirenoj »Jugoslaviji« bilo bolje.

U ostalom o tome je sasvim suvišno razpravljati. Mi pitamo svakog razumnog čovjeka, bi li se ijedan narod dobrovoljno odrekao vlastite države. Sigurno je, da ne bi. A ne ćemo ni mi Hrvati, koji smo tako golemom količinom krvi najbolji medju najboljima ostvariti Nezavisnu Državu Hrvatsku. I kada slušamo priče iz Londona, onda samo možemo požaliti, što su se medju hrvatskim neprijateljima našla i ona dva Hrvata podrietlom, pa da zajedno s našim vjekovnim neprijateljima rovare i ustaju protiv onoga, što su ostvarili i što brane stotine tisuća hrvatskih boraca«.

ČETNICI

Hrvati su četnike zapamtili još od najprvih dana jugovine. I za vrieme ciele prošle, nazovi — država četnicima je glavna zadaća bila — raditi na štetu i propast Hrvata. Bezbroj poznatih i nepoznatih bezimenih žrtava dala je Hrvatska još za prošlih dvadeset godina. Medjutim ni nakon preokreta 1941. godine nisu promienili svoje držanje. Oni su bili oni, koji su tražili i pozivali Talijane u Dalmaciju. Još nam je u sjećanju sramota gdje tobože »uime 100.000 Srba iz Dalmacije traže, da dodju Talijani«. Četnici su bili, koji su od tada pa do sramotnih dana propasti zona i armata — pod zaštitom te soldateske haračili i palili po hrvatskim južnim krajevima. Kolika zla su načinili Hrvatima neka osvietle ovi brojidbeni podatci, što su ih sastavile hrvatske državne oblasti. Na području samo jednog jedinog kotara — Rogatica u osam područnih općina od travnja 1941. godine do danas spaljeno je 3.677 domova i ubijeno 4.635 Hrvata. Počinitelji ovih zlodjela najvećim su dielom poznati. Oni se nalaze u raznim četničkim postrojbama.

SAMO S HRVATSKOM

(Nastavak sa 7. strane)

Znameniti turski povjestničar Aali, rodom iz Galipolja, proveo je 30 godina u Bosni, medju tamošnjim plemstvom muslimanima i piše: »Što se tiče plemena Hrvata, koji se pripisuju rieci Bosni (t. j. Bošnjaci),« »Bošnjaci, koji se pribrajaju hrvatskom narodu« ... Bosanski muslimani su mu — Hrvati.

Hodavendija u službi bosanskog paše Safi Mehmeda piše 1589. mletačkom providuru u Zadar bosanskom ćirilicom, za koju veli, da piše »harvatskom rukom. Znameniti turski putopisac Evlija Čelebija putovao je Bosnom god. 1660. naziva bosanske muslimane Hrvatima na više mjesta: kad je došao blizu Foče na Drini, dobio je »za pratioca 50 hrvatskih momaka pod oružjem«, a na gatačkom polju »300 liepih po izbor hrvatskih junaka«. Muslimana — Hrvata. Eto — i stranci znadu, da su u Herceg-Bosni — Hrvati.

Bosanski muslimani, jedini u prostranom otmanskom carstvu, uzprkos vjersko-družtvovnom naziranju islama, zadržali su staro hrvatsko plemstvo: velikaške obitelji kroz stoljeća ostaju u svojoj moći i snazi, koja se osobito izpoljila u krvavom odporu Husein-kapetana Gradaščevića, »Zmaja od Bosne«, protiv družtvenih reformi Carigrada: i od njega poslanih paša.

Osmanlije se nisu osvrtali na narodnostne granice osvojenih država. No s Bosnom je učinjen izuzetak: stara granica na Drini ostaje i nadalje, granicom pašuluka, koji je zadržao — bosansko ime. Bosanski, a ne travnički ili vezirski pašaluk poput onog beogradskog ili budimskog. Granicu na Drini nije mogao zatrpati i sasvim premostiti niti islam otomanskog sultanata.

Drina, koja je dielila svjetove, dieli ih i danas.

Pred pet stoljeća otmansko je carstvo prekoračilo Drinu. Mnogo Hrvata patarena i katolika, prihvaća vjeru osvajača. Ali — samo vjeru i s njom vezane uljudbene vrednote. Bilo je to u doba, kada nije bilo današnje narodne sviesti i zahtieva da pripadnici jednoga naroda bez obzira na vjersku podieljenost imaju svoju narodnu državu. Tada su se sljedbenici jedne vjere osjećali uže povezanima od pripadnika istog naroda, pa su se često nalazili i na protivnim stranama bojnog polja. Bilo je to i kod Hrvata katolika i muslimana.

Danas je stanje sasvim drugačije. Pokazuju to dobro Hrvati katolici. Bez obzira na druge i katoličke narode, u svom političkom i narodnostnom programu stoje na stanovištu: Hrvatska država iznad svega, makar se drugi kršćanski, katolički narodi našli s druge strane barikade. To je jedini izpravni put i Hrvata-muslimana. Jedino u hrvatskoj državi, jedino u zajedničkoj borbi s Hrvatima katolicima mogu doći do punog izpunjenja svojih prava, svog narodnog i družtvenog, pa čak i vjerskog napredka. Bez obzira s koje se strane dobrovoljno ili prisilno nalaze ostali pripadnici njihove vjerske zajednice.

Krv nije voda. Ona je progovorila iza 10. travnja 1941. Ona će progovoriti i ubuduće. Da, ona će, pojačano punom svieśću, zavezati čvrsto oba diela hrvatskog naroda u jednu jaku cjelinu, koja će učvrstiti temelje hrvatske države i dati odlučan udarac svakome, tko bi na podvojenosti ili sitnim separatističkim interesima — u korist tudjina, htio razdvojiti ili oslabiti hrvatsko narodno stablo.

A. HUMSKI

(Nastavak s 5. strane)

Nastade umovanje. Beogradski cincari se dosjetiše smicalici: »postaviti živi zid iz hrvatskih tjelesa i tjerat pred vojskom, te na taj način potisnuti ustaše sa Velebita u Jadran.«

Novine razbubaše diljem ciele države. »da desetci tisuća seljaka sudjeluju **dobrovoljno** u borbi proti uljezima.« Beogradske kukavice, zapovjednici vojske i žandara, natjeraše tisuće seljaka pred sobom u šumu — **živi zid** — i pratiše ih u sigurnoj udaljenosti. U pozadini daljnja pozivanje pričuvnika, izdavaju se naredbe za odpremu sigurnih bataljona« uzrujanost raste iz dana u dan, »ta Država se mora spasiti pod svaku cienu!« U Podgorskom kanalu krstari beogradska mornarica. »Poglavnik neće umaći, kao niti jedan od toliko tisuća ustaša!« hrabre i bodre se beogradski plaćenici, a Beograd zaboravlja da se plaćenici nisu i neće nikada boriti.

*

Uočivši pogibelj koja prieti šačici naših ustaško vojnih prvoboraca (ta ostalo ih je, nakon junačke smrti ustaše Stipe Devčića samo devetorica) izdao sam im po teklićima zapovied da se probiju. Odgovor je glasio: Prvi poluroj je stigao u Podgoru, a drugi u sjevernu Dalmaciju, gdje čekaju mogućnost da se probiju i vrate u svoje sjedište.

Pojačanja vojsci, žandarima, stigoše u Liku, podjoše u Velebit cestom: ta ustaše su u šumi. Nikoga ne hapse, nikoga u Lici ne smetaju: strah im je ušao u kosti.

*

Oba se ustaška poluroja pak spremaju da probiju gusti, pregusti obruč. Onaj iz sjeverne Dalmacije je nakon teških borba sa žandarima prvi uspio da se probije i vrati u naše sjedište.

Podgorski poluroj je nakon nekoliko pokušaja konačno uzpio probiti beogradski obruč, prebaciti se na Pag i u borbama stići u sjevernu Dalmaciju. Pred samim Zadrom došlo je do najtežeg sudara sa žandarima Streljivo na izmaku, ručne praske (bombe) potrošene, žandari iza svakog grma, položaj skoro beznadan. U Zadru ostavljeni ustaše, a medju njima prvi pok. Vitez Krune Devčić, — na stalnoj straži na granici — pohrliše svojoj ustaškoj braći u pomoć i spasiše ih, a žandarima nanesoše teške krvave gubitke.

*

»Poglavniče u s t a š k i javljam da je Vaša zapovied za ustaško vojni podvig u Lici završen. Svi ustaše, osim Stipe Devčića, se sretno vratili!«

Poglavnik je v e l e b i t s k i m junacima stisnuo desnice pohvalio ih i izrazio svoje zadovoljstvo.

Dne 1. prosinca 1932. godine Poglavnik je odlikovao desetoricu ustaša prvoboraca sa »srebrnom kolajnom za junačtvo«. Od prvog ustaškog vojnog podviga na Velebitu još su sedmorica do nanas na životu.

»Poglavnik se sa ustašama povukao iz Velebita!« — »Kod povlačenja je poginulo na stotine ustaša!«

Ove i slične viesti su beogradski slugani brzojavljali svojim gospodarima. Nema više uzroka strahovati. Jugoslavija će i nadalje postojati. Odahnuše i dadoše se na svoj krvnički posao. Hapšenja, mučenja, premetačine na dnevnom redu. Ne poštediše niti ženske. Ustašku majku Mandu Devčić sa kćerkama i druge ustaškinje strpaše u zatvor, zlostavljaše i mučiše. Jucu Rukavinu i ostale ustaše koji su ipak djelatno sudjelovali u ovom

U nekoliko

Prema posljednjem govoru gosp. Winstona Churchilla može čovjek zaključiti da je London grad od preko devet milijuna stanovnika — mrtav grad. Naime ovako: govorilo se o učincima i djelovanja V. 1. I po pripoviedanju Churchilla izgleda, da je u svake tri temeljito i podpuno razrušene kuće stradao svega jedan čovjek, odnosno u svakih stošestdeset teže i lakše oštećenih kuća samo jedan čovjek!

Ovo se zaista — ne može vjerovati.

Uzmimo nepristrano, tko pametan može vjerovati da istom kad se sruše tri kuće podpuno i kad ih se sto i šestdeset teže i lakše ošteti — tada istom da strada jedan čovjek! Kamo sreće!

Jedino tumačenje jest, to, da je London mrtav grad, da nikoga nema već eto kraj 163 kuće nadje se slučajno po koji i taj dakako strada!

I ranije priznadoše oni sami, da V. 1 čini štetu kao redovna bomba od tisuću kilograma — i sad vele da je poslano oko pet tisuća takovih bombi na Englezku.

Ili kad bi ta bomba zaista tako slabo djelovala bi li oni na stotine tisuća kilograma eksploziva trošili na to da uporišta odkuda se šalju te leteće bombe unište — kako svim silama nastoje?

Naime ciela je stvar da je Churchill danas zaboravio što je jučer rekao, pa se račun nikako ne može složiti.

*

Čuli ljudi za totalni ratni napor i za rieč »mobilizacija« i sada im je nekako čudno pri duši. Nije im pravo. To ne može i ne smije biti. Kakav je to način?

Ne znam, meni je čudno — da se netko nad tom i takvom stvari iznenadio.

Kad su već svi pošteni u vojsci i izlazilo je bezbroj naredaba da svi moraju biti vojnici — koji god ostadoše vani ili imadu i sada strašne razloge da će i dalje to biti ili — se provukoše nizom prevara — i zaista kakav je to način?

Medjutim — gospodi taj način neće biti posebno objašnjen, ali će im ipak biti jasan — to se dogadja na način poziva, racija, nadpregleda i osposobljavanja.

Vrhovni stan zapovjednika Zrinjevca proglasio je pripremno stanje za sve pripadnike svoje »Dandy-gigolo vojske.«

»Gourmaudski« naime nosovi nanjušili, da je opasnost blizu za održanje njihove nezavisnosti, pa prema

vedaka...!

tome da prieti krajnja podpuna i neodgodiva opasnost za one uzke hlačice kao svirale ,da će u ormar zaborava i da će biti zamienjene nespretnim vojničkim hlačama. Dalje i one cipelice špagerice ili s bielim djonom ili možda englezerice, da će biti nadomještene — »cokulama«, koje nisu toliko udobne i najgore je to —

nisu privlačive i upadne. »Puce« uobće ne zapaze kad prodju kakove cokule, ali špagerice i ostale pasmine odmah se vide. Pa onda kaput ni dugi ni kratki — dobiva oblik vojničkog haljinca. Uobće uložen je protest protiv ovakovog barbarskog postupka.

Ovo je naime cviet zagrebačke mladeži i — potrebni su ovdje na Zrinjevcu za uzorak svim strancima, koji dolaze da vide glasovitosti umjetničke, kulturne i poviestne vrednote grada Zagreba — priestolnice naše mile i drage Hrvatske.

Medjutim sila Boga ne moli — poziv je u džepu i mamice — trčkaju na sve strane, love veze itd.

Kome upali, a kome ne upali opet razstanak s »lafovskim« životom.

*

Javljeno je iz dobro pouzdanog vrela, da Zagreb sigurno neće biti više bombardiran. (To je već stara viest, ali slobodno je ponovno pročitate poslije svakog novog bombardiranja.) U stvari kažu ljudi da imade velikih i važnih razloga. Rekoše da će ti iz zraka sačuvati najvažnije kulturne i civilizacijske spomenike u Evropi, a koji je grad radi nečeg posebno važan i vriedan, tog će u tom dielu čitavoga sačuvati. I — rekoše Veneciju ne će dirati radi ljubavi. Neka im — ljubav dakle priznaju. Beč rekoše radi valcera, a Zagreb — radi švercera.

Šverceri nas stalno uvjeravaju da sve što čine — više za dobro drugih, a ne za svoju osobnu korist i sebičnost — medjutim mi smo zaista čudaci, kad im to ne ćemo vjerovati.

*

Saveznici već održavaju novčarske konferencije, gdje se dakako razpravlja o novom uredjenju svieta. I čak Roosevelt je slao toj konferenciji svoj pozdrav. Ovdje ne treba ništa posebna izticati — radi se kao i u cielom ratu — o novcu!

*

»Želeći produbiti veze prijateljstva« čehoslovačka i kinezka vlada (javlja Reuter) — dakako u Londonu ili »negdje u Englezkoj« odlučile su podići status svojih diplomatskih izaslanstava na stupanj poklisarstva.

Radi se o potezima velesvjetske važnosti, što je jasno vidljivo i iz same viesti i dogadjaja.

*

Novi talijanski ministar predsjednik Bonomi počeo se u posljednje vrieme junačiti. Veli naime da bi Italija trebala igrati veću ulogu u ovom ratu i traži od saveznika, da im pomogne veće sudjelovanje u ratu.

Izgleda da Bonomi ne zna kakovo je obće svjetsko mišljenje o njegovim zemljacima kao vojnicima.

ustaško vojnom podvigu staviše na smrtne muke. Zatvori krcati, a hapšenje se nastavljaju.

»Nema ustaša u Velebitu«. Beogradska bjesomučnost se i opet izkalila na golorukom narodu. Bezkrajni progoni, zvjerska mučenja, sliedi osuda za osudom, i na taj način Beograd misli pokoriti do tada od nikoga nepokoreni ustaški lički narod. No nikada nije uspio. Ustaška sviest se u svim Hrvatima probudila, a na čelu je stupao kršni lički narod, vičan borbi i pobjedi .

Narod je vjerovao svome Poglavniku, svome dalekovidnom vodji.

Beograd se grdno osramotio.

Volja naroda bila je jača od beogradskih bajuneta.

Šačica Hrvata desetak ustaških vojničara uzdrmali su onu veliku i jaku beogradsku državu iz temelja. Digla se ciela vojska i cieli policijski stroj da pobije ustaše, koji su im se rugali i bili jedini gospodari silnog Velebita.

Narod se je uvjerio da je ona umjetna tvorevina »Jugoslavija« jedna kuća od karata, a konačni slom to kasnije potvrdio.

Samo nekolicini domaćih ustaša je uspjelo spasiti se u inozemstvo i pridružiti ostaloj im braći da se izobraze i budu spremni kada od svog Poglavnika prime zapovied za pokret. Medju prvima bijahu starina Došen, Artuković i Orešković (Gandi), a mali gimnazijalac Franjo Šarić je već stigao sa velebitskim borcima kojima se u Lici priključio. Ostali su dospjeli u ruke naših krvnika, bili mučeni i osudjeni: sloboda domovine im je doniela slobodu iz zatvora.

Koliko zasluga imaju ustaški borci u ovom podvigu, toliko oni ustaše, koji su ih pomagali i podupirali, izravno ili neizravno. Mnogo zasluga imaju oni neznani ustaše i ustaškinje, o kojima se nikada neće govoriti niti pisati ,koji su vršili onu izvanrednu tekliósku i obavještajnu službu, bez ikakove tvarne odštete — iz domoljublja i idealizma — kao i onaj pastirić, koji je ustašama dielio zadnji komadić palente, te onaj sjeverno-dalmatinski seljak, koji je svoju košulju žrtvovao (bila je čistija) i zavezao rane jednom od ustaških junaka.

Poglavnik je nakon sretno završenog velebitskog podviga rekao: »Jugoslavija je zrela — za pad!«

Pokojni ustaški krilnik Ante Duić je u svojoj vojnoj ocjeni velebitskog ustaškog podviga, medju ostalim rekao: »Ustaše su dobrovoljno, bez predhodne vojne izobrazbe, poduzeli i sa izvanrednim uspjehom izvršili ovaj jedinstven ustaški podvig. Duhovna povezanost sa Poglavnikom, ljubav za potlačenom domovinom i slobodom, nadoknadili su vojnu izobrazbu. Nije važna manja ili viša vojna izobrazba, važan je uzrok zašto se vojnik bori.

Ustaše su jedini, koji će pod vodstvom Poglavnika našu dragu domovinu osloboditi.

Budite braćo ustaše složni, nema sile, koju nećete slomiti, nema zadaće, koju nećete riešiti za oslobodjenje podjarmljene nam domovine.«

Poglavnikove rieči: »Ustaša se ne postaje, ustašom se radja!« i »Sporedan je broj boraca, važan je njihov duh!« su potvrdili prvi put ustaški vojničari u velebitskom podvigu.

Velebitski ustaše i svi ostali uviek su

Za Poglavnika i za Dom Spremni!

Šime — Bego

Što Vi mislite?

U RUDARSKIM ROVOVIMA I ZAGUŠLJIVIM TVORNICAMA ŽIVE STOTINE MALIH LJUDI, KOJI SVOJIM RADOM OMOGUĆUJU I STVARAJU BOLJI ŽIVOT TISUĆAMA DRUGIH.

O TIM SE NESEBIČNIM RADNICIMA RIEDKO I MALO GOVORI. OVIH NEKOLIKO RIEČI POSVEĆUJEMO NJIMA...

Rad je časkom prestao. Vrieme je odmora, i umorni ljudi puštaju iz ruku svoje orudje, lopate i batove, prislanjaju ih kud koje, pa se prihvaćaju svojih papirnatih vrećica i limenih kantica: to je dan znak za prestanak rada. Ljudi imaju vremena pojesti nekoliko zalogaja, da se kasnije lakše radi. Pojedince i u hrpicama posjedali radnici na sanduke i gomile ugljena, pa se razpreda i razgovor, po rieč, dvie, izmedju svakog novog zalogaja. Dim i pepeo se polako sliežu na tlo, buka je u radionicama takodjer umukla. Nastaje trenutačno podpun mir, tek se preko dalekih ograda čuje neodredjeno brujanje i zuj grada i njegovog vrtoglavog života, u kojemu nema zastoja, kakav sada uživaju željeznički radnici — to su oni, na koje nam pade pogled.

U jednom kutu uz veliki prozor s mnogo djelomično čitavih, a u većini različitih čadjavih okana sakupilo se malo družtvo sa svojim papirnatim zamotcima hrane u rukama oko jednog čovjeka. Ostali ušutjeli, a njegov se glas jedino čuje. Čita nešto iz papira koji mu je u rukama.

Izmedju stotina onih siromašnih ljudi u željezničkim odorama, koje se u večer razilaze u svim pravcima cestovne željeznice do krajnjih postaja, daleko u predgradja, da sa sebe stresu pepeo, prah i znoj i zaborave tegobe svakidašnjega rada, izmedju tih stotina željezničkih radnika i ložača našao se jedan, koji u kasnim noćima poslije rada nije liegao da odmara nategnute udove, već je sjedao pod svjetiljkom za stol, i redao na papir velikim grbavim i nepravilnim slovima misli, koje su mu navirale.

Pisao ih je radi sebe — bila mu je to radost i potreba — no još više radi drugih, radi svojih drugova, koji su ga svakog dana, kada su na zvuk sirene ostavljali lopate i budake, molili da im štogod pročita, kao, eto, sada.

*

Jednog se dana našao pred mojim stolom. Naša se vrata stotinu puta na dan otvaraju i propuštaju unutra takove ljude, koji ulaze s već prije skinutim šeširima i velikim plavim listovnim omotima u rukama. Ulaze skromno i pazeći dobro, da što ne zapnu, ne sruše nešto, a na ponudjeni stolac sjedaju tek s kraja.

Nedostajala mu je svaka sigurnost, kad je ušao. Bojao se da nam ne oduzme uzalud dragocjeno vrieme, a u džepu je imao svoju pjesmu, prvienac svoj i želio ju je objelodaniti.

»Došao sam najprije k vama... ta to je naš list« — rekao je, razmatajući pomno složeni papir. Želio je da pregledamo, da bude na čistu, je li on, siromašni radnik iz željezničkih radiona sposoban da udje u krug onih, kojima se imena stotinu i tisuća puta odtiskuju pod valjcima tiskarskih strojeva, čije se misli razlete uzduž i poprieko zemlje, po siromašnim seljačkim kolibama, skromnim radničkim domovima i po mnogokatnim gradskim kućerinama. Kada se je napokon nešto udobnije smjestio u stolici led se je otopio, i mi se razpričasmo kao stari znanci.

»Odavna sam ja kod željeznice. Težak je i naporan naš rad, ali sam se ja na nj priučio. Prije — za Jugoslavije« — bio sam uviek na mjestima, gdje je čovjek dopadao zatvora, ako je rekao i jednu rieč, koja... vi sami znate najbolje, kako nam je bilo onda, ako smo pokazali što smo. To mi je bio jedini oprost od rada.«

Naš je novi suradnik, imenom Matija, pripoviedio dalje jednostavno i umjereno, gledajući još pomalo u neprilici u ruke, skrštene na koljenima. S desnom mu nešto nije u redu: zato s njom ne radi danas. Može do kraja izredati svoje uspomene:

Nosio sam zastavu u demonstracijama: zatvorili su me. Poslije su me pustili da me opet uhapse, da me iztuku, pa da odležim koji mjesec u policijskim izbama ... za zaštitu države!« dodaje s malom gorčinom u glasu čovjeka na kome se vidi, da je mnogo prepatio.

Sada se svakog dana javlja na rad u radionama — kao i prije. Stari je borac, ali mu nije nikada, ni kad mu se pružila prilika, palo na pamet, da ostavi svoje drugove, željezničke radnike, — on je svoju dužnost i dalje s njima vršio. Nije mu preostajalo mnogo vremena ni sada za razgovor: ustao je, ostavio nam i preporučio svoju pjesmicu. i otišao.

... Dugo se poslije nismo vidjeli. Unišao je jednoga dana iza uobičajenog radnog vremena. Žurba, kojom je banuo, a i sam izraz lica svjedočili su, da ga nešto važna donosi ovamo. Doista. Odahnuvši od uzpinjanja i uzbudjenja reče mi neočekivano:

»Što mišlite o tome? Javit ću se u legiju. Tako sam naumio, a... a što vi o tome mislite?«

Pogledah ga, kakav je stajao preda mnom, s bolestnom desnom rukom u otvoru kaputa od glave do pete. Natećena mu je čitava ruka, što li ga je samo natjeralo na takvu odluku? Pomislih časkom, što da mu odgovorim. Nisam htio dirati u njegove odluke, no kad me je zapitao... »vaki od nas može izvršiti svoju dužnost, na kojem se bilo on mjestu nalazio. Kad ste me već pitali — nije to za vas, Matija. Već i poradi ruke. A vi ćete nama ovdje više koristiti« dodah, da nekako obrazložim, zašto sam mu križao osnove. On me je pogledao malo.

»Mislite li, da je doista tako? Izusti napokon spustivši se polako i duboko zamišljen na stolicu, pa ostade dugo tako mučke sjedeći. Listao sam na stolu neke papire, dok se on ne prene. Ustao je, i iz džepa izvukao list papira.

»Vi se nećete ljutiti. Ako ne valja bacite. To sam ja napisao o nama, željezničkim radnicima. »Ostavi mi list papira pa ode, ne htijući me dulje zadržavati. Nespretno izadje kroz vrata — smetala mu je desna ruka — i ode niz stepenice. Razklopih list papira, na kojemu je ležalo neholiko nabačenih redaka. Pjesma, kako reče naš suradnik iz zadimljenih radionica — o njima o željezničkim radnicima.

Lice nam je znojno, i ruke prljave
od znoja, praha i blata,
žuljeve imamo, krvave
od batova i lopata.
Rad naš je težak zbog vatre i dima,
i strašno se žare te visoke peći.
Da, težko je smoći daha!
Naš svagdanji krušac škripi,
— i to je od ugljenog praha.

*

U jarku
na kraju perona, gdje šinje se razilaze
braća su naša pod puškama
što rad osiguravaju, na život naš paze.
Pored nas blistaju šinje
— u nepovrat...
Na crnim lokomotivama piše:
pojačaj rad — da skratiš rat!

Naši zarasli i svježi GROBOVI

Visok, snažan čovjek, uredno obučen u odoru željezničkog nadglednika ušao je u sobu, i predstavio se. Očekivali smo ga, bio je najavljen.

— Keinrath...

Ukratko nam je izpričao razlog, koji ga je doveo k nama, u uredničtvo. Ponovio nam je žalostnu sudbinu svoga sina Ducija, kako su ga znanci od milja nazivali, koji je prvi od sveučilištaraca-ustaša položio svoj život kao mučenik. Ima tome već dvie godine, upravo 23. kolovoza pada tužna obljetnica.

»Bilo bi zgodno, mislim« — reče nam posjetnik — »kada bi se u nekoliko rieči sjetili onih prvih, koje smo izgubili na tako bolan način. Možda nije zgodno, da ja to sam dolazim poticati, no... nikuda druguda i ne bih išao. Mislim da ćete me razumjeti, što želim kazati. Meni bi, iskreno govoreći, bilo drago, da ga se sjetite kojim retkom, da vidim, da se ne zaboravljaju naši pali prvoborci.«

Razgovor na čas prestade, a onda ga zamolismo za neke podatke o sinu. Nije nam imao što reći! Znao je o svome sinu tek toliko kazati, da je bio uzoran sin, i da je bio — ustaša.

»Što vam mogu reći o njegovom radu? Živjeli smo pod istim krovom, radili smo obojica, a ipak sam ja za njega tek kasnije saznao, što je i gdje je radio. Opisao je to jednom za logor, te podatke. Svaki je od nas izpunjavao svoje dužnosti bez znanja drugoga, i ja vam zato ne mogu mnogo govoriti. Tek to: svoga vlastitog života nije gotovo imao. Od najmladje dobi posvetio se radu za pokret.«

Djuro Keinrath-mladji bio je sveučilištarac. Tehničar treće godine. Na svojem je fakultetu radio za ustašku stvar prije oslobodjenja četrdeset i prve. Tada postaje dužnostnikom pokreta i tabornikom u Pušći. Zapustio je svoje nauke, žrtvovao ih je svome radu za narod. Nekoliko su mu puta stavljali priedloge i dali mogućnosti da se vrati u Zagreb, na nastavak studija, no on to odbija.

»To poslije«, reče, kad su na nj navaljivali drugovi i rodjaci. Njegov je rad donosio ploda već u prvim danima, i ti su ga uspjesi poticali, da ide i dalje. Zajedno s Pavlom Kiseljakom, načeinikom, postrojio je prve odrede »pripremne bojne« tamošnjih seljaka, te je s njima već u svibnju prešao prve okršaje. Ljudi su ga voljeli, jer je kao dužnostnik nastojao uviek pomoći svojim seljacima i zagovorom i djelom. Baš zbog rada za pomoć sirotinji ova ga je cienila, voljela i — išla za njim. Stajao je na čelu jedne vjerne i odane skupine ustaša, koju je dobrim primjerom vezao uz pokret, čijim je dužnostnikom bio.

Tko zna kakve je liepe zamisli još u svome kraju ostvario, ali — sudbina je i ovaj puta prevukla rukom i pomrsila sve niti, koje je čovjek tolikom revnošću i trudom iztkao. Djuro Keinrath je stradao.

Dok je dvokolicom obilazio područje svoga tabora, ne pazeći mnogo na vlastitu sigurnost, pao je u ruke odmetnicima. Što se je s njime dogadjalo toga kobnoga dana, 23. kolovoza 1942., ne može se točno znati. Prema pismu, koje su primili oružnici od odmetnika, u kome se ovi nasladjuju mukama, što su mu ih zadali, može se reći, da je ustaša Djuro Keinrath zaslužio mučeničku krunu. Na njegovom tielu, koje je kasnije pronadjeno, bila su 32 uboda noževima, iz glave su nedostajali zubi, a čitavo je tielo bilo opaljeno vrelom vodom.

Čovjek preda mnom je zašutio. Lice mu je bilo tamno crveno od unutarnje boli, koju je proživljavao. Jer taj je mučenik, o kome je čas prije govorio, bio njegov sin!

»Sedam sati su ga mrcvarili. Napisali su u pismu: od 11 ujutro do 6 poslije podne je bio živ. Što je sve pretrpio...«

Ja sam nešto biljažio, subesjednik moj je zavirio od vremena na vrieme u crtanju preda mnom. Oprostili smo se, uz obećanje, da ćemo se žrtve, koju je pridonio njegov sin svakako sjetiti. Zaslužio je to, kao borac i mučenik.

Jedne večeri sredjivao sam podatke o tom slučaju, sve ono što sam mogao sabrati. Spremih sve u džep, i sidjoh na ulicu, u koju je s predvečerjem silazio s Gornjega grada svježi zrak. Mislio sam na Kainratha starijega, koji mi je obećao još jednom doći radi nekih biljež aka, no nije to izpunio.

Po ulicama se guralo množtvo ljudi, radnog svieta i bezposlice. Nekako mi pogled pade u izlog skromne cvjetarne. Medju košarama s cviećem, uz ostalih nekoliko osmrtnica spazih jedno poznato ime:

— **Djuro Keinrath,** ustaša i željeznički nadglednik preminuo je od rana, zadanih mu od zločinačke ruke. Dvie godine nakon smrti svoga sina! mn

IZ ZAPOVJEDNIČTVA „USTAŠA”

Broj T. 1220-1944. Zagreb, 20. srpnja 1944.

Ustaškim stožerima — svima

Na temelju točke 13. Ustava »Ustaše« Hrvatskog oslobodilačkog pokreta — a po odredbi Poglavnika, — izdao je Postrojnik naredbu od 10. srpnja 1944. broj T. 514-1944. o novoj političkoj podjeli područja Nezavisne Države Hrvatske na 24 ustaška stožera.

Provedba gornje naredbe povjerena je Zapovjedničtvima time, da pojedino Zapovjedničtvo ima odrediti dan, kada će novo osnovani odnosno ponovno uzpostavljeni ustaški stožeri započeti svojom djelatnošću.

Na temelju toga:

NAREDJUJEM

1. Ustrojstvo novo osnovanih odnosno ponovno uzpostavljenih stožera izvršit će imenovani stožernici tih stožera. Dan početka rada tih stožera odredit će se za svaki stožer posebno.

2. Do imenovanja stožernika pojedinih novo osnovanih ili uzpostavljenih stožera vršit će dosadanji stožernici svoju dužnost na cielom području prema dosadanjoj razdiobi.

3. Stožeri, kojima se pojedini logori iz sastava oduzimlju i daju u sastav novo osnovanih odnosno uzpostavljenih stožera imaju:

a) sabrati i iz pismohrane izlučiti sve predmete, koji spadaju u djelokrug izlučenih logora i njima podredjenih postrojbi, bili ti predmeti u tečaju ili već dovršeni.

b) sastaviti izkaze o gospodarskom i računovodstvenom poslovanju u godini 1944., koji se odnose na izlučene logore i njima podredjene postrojbe, a posebice izkaz o primitcima i izdatcima, koji se odnose na te logore i njima podredjene postrojbe.

c) sastaviti popis sviju dužnostnika odnosnih logora i njima podredjenih postrojbi, kao i namještenika u službi kod istih, sa svima osobnim podatcima.

d) prema zapisniku o primopredaji sa prije dokinutim a sada uzpostavljenim stožerom — sastaviti popis i izlučiti sve pokretnine primljene od toga stožera prigodom njegova odnosno uzpostavljenom stožeru na ruke stožernika, kada bude imenovan.

Pod ovom točkom sadržano posebice se nalaže:

I. Ustaškom stožeru BARANJA — glede logora

1. kotar Brod, grad Brod, Derventa, dodieljenih ustaškom stožeru POSAVJE

2. Nova Gradiška, Novska, Daruvar, Pakrac, Požega te grad Nova Gradiška i Požega, dodieljenih ustaškom stožeru LIVAC-ZAPOLJE.

II. Ustaškom stožeru BRIBIR glede logora:

Brač, Hvar, Imotski, Makarska, Omiš, Sinj, dodieljenih ustaškom stožeru CETINA.

III Ustaškom stožeru GORA-PRIGORJE glede logora:

1. Bjelovar, Čazma, Garešnica, Grubišno polje, Križevci, grad Bjelovar i Križevci, dodieljenih ustaškom stožeru BILO-GORA.

2. Bosanski Novi i Dvor, dodieljenih ustaškom stožeru KRBAVA-PSAT.

3. Jastrebarsko, Karlovac, Pisarovina, Topusko, grad Karlovac dodieljenih ustaškom stožeru POKUPJE.

IV. Ustaškom stožeru LIKA-GACKO glede logora:

1. Brinje, kotar Senj, grad Senj, dodieljenih ustaškom stožeru VINODOL-PODGORJE.

2. Korenica, — dodieljenog ustaškom stožeru KRBAVA-PSAT.

V. Ustaškom stožeru MODRUŠ glede logora:

1. Crikvenica, Kraljevica, Novi Vinodol, dodieljenih ustaškom stožeru VINODOL-PODGORJE.

2. Vojnić, — dodieljenog ustaškom logoru POKUPJE.

VI. Ustaškom stožeru SANA-LUKA glede stožera:

1. Bihać, Bosanska Krupa, Bosanski Petrovac, Cazin, grad Bihać, dodieljenih ustaškom stožeru KRBAVA-PSAT.

2. Bosanska Dubica, Bosanska Gradiška, Prnjavor, dodieljenih ustaškom stožeru LIVAC-ZAPOLJE.

VII. Ustaškom stožeru USORA-SOLI glede logora Gradačac dodieljenog ustaškom stožeru POSAVJE.

VIII. Ustaškom stožeru VUKA glede logora: Bieljina i Brčko, dodieljenih ustaškom stožeru POSAVJE.

IX. Ustaškom stožeru ZAGORJE glede logora:

Gjurgjevac, kotar Koprivnica, grad Koprivnica, dodieljenih ustaškom stožeru BILO-GORA.

4. Dosadanji stožeri dužni su obavjestiti sve područne logore o novoj političkoj podjeli područja Nezavisne Države Hrvatske te im dati shodne upute u smislu ove okružnice.

5. Za sva potrebita razjašnjenja imaju se ustaški stožeri obratiti izravno ovom zapovjedničtvu.

ZA POGLAVNIKA I DOM SPREMNI!

Upravni zapovjednik:
Mr. Božidar Kavran

Pisma o borbi

**„Veseli se naše Duvno ravno
Sunce će te ogrijati sjajno”.
Viče Vila sa Kupreških vrata
pa doziva Francetića brata,
po imenu Francetića Jure:
Kupi vojsku, neka nam se žure,
jer je Duvno u nevolji težkoj,
i duvanjska opljačkana sela;
sva družina bila vam vesela.
Kad je brate razumio Vilu,
sakupio svoju vojsku cilu,
krenuo je do Šujice grada
partizani, vidit ćete jada!
Kad upali topovska granata,
otvoriše se Tomislava vrata,
komandant kupi svoje partizane
pa im tužno razredi bižanje;
da mu biže uz Ljubušu stranu
a ustašam ostaviše hranu.
Koji biše do studenog vrela
i njizi je težka bieda srela,
jer avion povrh njizi kruži
nalaze se u velikoj tuzi.
Neki kaže: „Ajmo bižat, druže”,
i pametan kroza šumu struže.
Al i tude big ih ne ostavlja,
ustaša se za njima upravlja.
— Pivaj brate, ako imaš kada
pobjeda je ustaška od sada;
Poglavniče, živila vam ruka,
koja smače srbskoga hajduka;
živila vam vira Isusova
— to je tvrdja od sviju gradova.
Bog će štitit naše čovičanstvo,
a suzbit će njihovo poganstvo.
Dragi Bože, poživi Hrvate,
da se navik u ljubavi brate.
Partizanim dosta vidit krivo,
što Hrvati vako piju pivo,
za svoj novac ili matrijale
što su naše motike kopale,
naše njive priroda donile,
stare bake gotoviti 'tile:
da imamo dosta bolje 'rane,
lašnje ratne boraviti dane!
Ova pisma braći na veselje;
moje će se izpuniti želje,
i ostat će dalje uspomene,
Makar svako ne će njih' slušati,
guslač će s guslam to pivati.**

Spjevao pripadnik „Crne legije”, ustaša Jozo RADOŠ iz sela Seonice, kotar Tomislavgrad.

ODGOVARAMO SURADNICIMA

U posljednje vrieme uredničtvo je primilo razmjerno mnogo suradnje. Prema mogućnostima svima će se odgovoriti bilo u pismu, bilo preko lista.

U jednom od ranijih brojeva javili smo da ćemo u buduće na ovom mjestu donositi i pozdrave naših boraca rodbini i prijateljima, pa sada na tu novost upozoravamo naše čitatelje. Međutim ponavljamo, da viesti moraju biti što je moguće kraće.

Uz sve one koji su nam se dosada javili suradnjom, a također i primjedbama o našem listu očekujemo to isto i od ostalih.

Pišite nam, javite se **UREDNIK**

»U s t a š a«, vjestnik hrvatskog ustaškog oslobodilačkog pokreta. — Izdavač i vlastnik Ustaški Nakladni Zavod. — Ravnatelj i glavni urednik poglavni pobočnik M i j o B z i k. Uredničtvo i uprava: Berislavićeva ulica 10. — Brzoglas: Uredničtvo: 79-00, Uprava: 64-06. — Čekovni račun br. 49.456. — Izlazi tjedno. — Pojedini broj stoji 10 Kuna. — Predplata: godišnje 520 Kuna, polugodišnje 260 Kuna, tromjesečno 130 Kuna. — Tisak Tiskare Ustaškog pokreta, Berislavićeva ulica 10. — Za tiskaru odgovara Viktor S m o k v i n a, Zagreb, Medovićeva ulica 2.

HRVATSKA UMJETNOST

MEŠTROVIĆ : MADONA

Naše more

